

O'qituvchi nimani o'ylaydi?

"Falon maktabning o'quvchisi imtihondan yiqilibdi" degan gapni hech eshitganmisiz? Albatta, eshitmagansiz! Eshitmasangiz ham kerak! Qaysi maktab shunday nom chiqarishni xohlaydi? O'quvchilarimiz yil bo'yi o'qimay yurib-yurib "3" bahosini olib bitirib ketishyapti. Bir-ikki bola sinfdan qolsa yoki imtihondan yiqilsa, o'quvchilarimizga dars bo'lar edi.

10-bet

Vahshiylik din tanlamaydi

Videotasvirda u qurbonlarning aksariyatini ibodat paytida go'yoki kompyuterda o'yin o'ynagandek sovuqqonlarcha otib tashlaganini ko'rish mumkin.

11-bet

Xato qilishga haqqingiz bor. Ammo u sizning yanada yaxshiroq bo'lishingiz uchun xizmat qilishi kerak.

12-bet

Kuch — bilim va tafakkurda

Ma'rifat

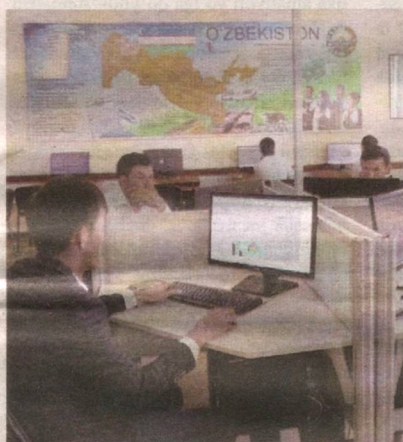
1931-yildan chiqq boshlagan • e-mail: info@marifat.uz • 2019-yil 22-iyun, shanba № 48 (9217)

Xalq ziyolilari gazetasi

Bu yil maktablarga qabul pullik bo'lmaydi

8-bet

Mutaxassis minbari

OTM fan olimpiadasi talabaga imtiyoz bersin

Iste'dodli yoshlarni kashf etish, ularni rag'batlantirishda fan olimpiadalarining o'ri muhim. Ma'lumki, uzluksiz ta'lim tizimining deyarli barcha bosqichlari — umumiy, o'rta maxsus, oliy ta'lim (bakalavriat va magistratura bosqichlarida) fan olimpiadalari o'tkazib kelinadi.

Quyi bosqichlarda g'olib bo'lganlar uchun oliy ta'limda o'qishni davom ettirish imtiyozlari bor va bu rag'bat o'quvchida ham, uning rahbarida ham bellashuvga qiziqish uyg'otadi, olimpiada nufuzini oshiradi. Oliy ta'lim muassasasi ta-

labalarining respublika fan olimpiadasi-chi, u ham talabaga biror imtiyoz beradimi? Umuman, bu tizimda olimpiadalarni tashkil etish va o'tkazishga e'tibor qay darajada?

7-bet

Xudoyqulova dars berishga haqli emas

Gazetamizning 2019-yil 15-may sonida "Samarqandda sudyalarga kimga xizmat qilyapti?" sarlavhali maqola chop etilgan edi. Xalq ta'limi vazirligi ushbu maqola yuzasidan munosabat bildirdi.

Samarqandda sudyalarga kimga xizmat qilyapti?

Fuqarolik ishlari bo'yicha Samarqand viloyat sudi o'z himoyasiga olgan Nasiba Xudoyqulovaning kimligi, qilgan ishlari haqida batafsil yozsak, katta bir kitob bo'ladi. Shuning uchun sof xronologik tarzda bo'lib o'tgan ishlarni sanab o'tamiz, xolos.

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi "Ma'rifat" gazetasining joriy yil 15-may sonida chop etilgan "Samarqandda sudyalarga kimga xizmat qilyapti?" sarlavhali tanqidiy maqola yuzasidan quyidagilarni ma'lum qiladi.

Aniqlanishicha, Nasiba Xudoyqulova 2009-yilda Paxtachi pedagogika kollejni "Boshlang'ich sinflarda jismoniy tarbiya tashkilotchisi" va "Maktabgacha ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya tashkilotchisi" mutaxassisligi bo'yicha tamomlagan. Mazkur diplomda qayd etilgan mutaxassislikka ega shaxslarni umumta'lim maktabiga o'qituvchi lavozimiga ishga qabul qilish mumkin emas.

9-bet

Bizni internetda ham kuzating!

www.marifat.uz
[@marifat_uz](https://t.me/marifat_uz)
[/marifat.uz](https://www.facebook.com/marifat.uz)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOYEVNING OLIY MAJLIS SENATINING YIGIRMANCHI YALPI MAJLISIDAGI NUTQI

Assalomu alaykum, muhtaram Senat a'zolari!

Hurmatli yalpi majlis qatnashchilari!

Avvalambor, bugun siz, azizlar bilan uchrashib, barchangizni sog'-salomat, yaxshi kayfiyatda ko'rib turganimdan mamnunman.

Shu imkoniyatdan foydalanib, sizlarga o'zinning yuksak hurmatim va samimiy tilaklarimni bildiraman.

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining bugungi yalpi majlisi barqaror milliy taraqqiyotimizning yangi bosqichida, jamiyatimiz hayotining barcha soha va tarmoqlarida keng ko'lami va shiddatli demokratik islohotlar jadal olib borilayotgan mas'uliyatli bir davrda bo'lib o'tmoqda.

Hozirgi kunda ko'pmillatli xalqimiz mamlakatimizda qabul qilingan Harakatlar strategiyasida belgilab berilgan ustuvor maqsad va vazifalarni amalga oshirish yo'lida bahamjihat bo'lib, qat'iyat va fidoyilik bilan mehnat qilmoqda.

Oldimizga qo'ygan ulkan marralarga erishish uchun davlatimiz va jamiyatimizning barcha kuch va imkoniyatlari safarbar etilmoqda. Ayniqsa, davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirish, qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilish, milliy iqtisodiyotimizni rivojlantirish va liberalashtirish, ijtimoiy sohani yanada rivojlantirish, xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik muhitini mustahkamlash, samarali tashqi siyosat olib borishdek ustuvor yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Xalq bilan doimiy va tizimli muloqot asosida umumiy soni 33 milliondan ortib borayotgan aholimizning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta'minlash borasida yangi qadamlar qo'yilmoqda. Jumladan, iqtisodiyot sohasida ijtimoiy yo'naltirilgan haqiqiy bozor munosabatlari joriy etish, tadbirkorlik, xususiy mulk rivojiga keng yo'l ochib berish, zamonaviy ishlab chiqarish korxonalari va infratuzilmalarini tashkil etish masalalariga birinchi darajali ahamiyat berilmoqda. Yangi ish o'rinlari yaratish, zamonaviy uy-joylar, yo'l va ko'priklar, bolalar bog'chalari, maktablar va oliy o'quv yurtlari, shifoxonalar, madaniyat va san'at, sport maskanlarini barpo etish, bir so'z bilan aytganda, xalqimizning hayoti obod va farovon bo'lishiga erishish, uni rozi qilish — barcha bo'g'indagi rahbar va mutasaddilarning faoliyat mezoniga aylanmoqda.

Albatta, hayotimizdagi bunday ulkan miqyosdagi iqtisodiy-ijtimoiy va siyosiy-huquqiy islohotlarni amalga oshirishda milliy parlamentimiz — Oliy Majlis va uning yuqori palatasi bo'l-mish Senatning, siz, hurmatli senatorlarimizning faoliyati g'oyat muhim ahamiyatga ega ekanini hammamiz yaxshi bilamiz.

Biz Senat deganda, birinchi navbatda, milliy parlamentimizning siyosiy, huquqiy va madaniy salohiyatini amalda namoyon etadigan, xalq manfaatlarining chinakam ifodachisi va haqiqiy himoyachisi bo'lgan katta bir kuchni tasavvur qilamiz.

Yodingizda bo'lsa, bundan ikki yil oldin, ya'ni, 2017-yil 12-iyul kuni siz, muhtaram xalq noiblari bilan uchrashib, parlamentimiz faoliyatini bugungi shiddatli davrning o'tkir talablari asosida yanada takomillashtirish bo'yicha eng muhim vazifalarni belgilab olgan edik.

Men yaxshi eslayman, o'sha uchrashuvda **"Parlamentimiz haqiqiy demokratiya maktabiga aylanishi, islohotlarning tashabbuskori va asosiy ijrochisi bo'lishi kerak"**, degan fikr o'rtaga qo'yilgan edi.

Ana shu dasturiy g'oyani amalga oshirish uchun Oliy Majlisga Murojatnomalarimizda ham O'zbekistonning bugungi ijtimoiy-siyosiy hayotida milliy parlamentarizmini rivojlantirish bilan bog'liq masalalarga alohida e'tibor qaratilgani sizlarga yaxshi ma'lum. Bu borada, jumladan, Oliy Majlis palatalarining jamiyatimiz va davlatimiz hayotidagi o'rni va nufuzini oshirish, ularning ishini samarali tashkil etish uchun zarur sharoit yaratish, deputatlar va senatorlar faoliyatining moddiy-tashkiliy ta'minotini yaxshilashga qaratilgan muhim chora-tadbirlar ko'rildi.

O'tgan davr mobaynida O'zbekistonda amalga oshirilayotgan tizimli demokratik jarayonlarda Senat tomonidan qonun ijodkorligi bilan birga ta'sirchan parlament nazoratini olib borish, joylarga chiqib, aholimizni qiynayotgan, bezovta qilayotgan muammolarni o'rganish, ularni ham qonuniy, ham amaliy nuqtayi nazardan hal qilish yuzasidan bir qator e'tiborga loyiq ishlar amalga oshirilayotganini albatta e'tirof etish lozim.

Biz o'z faoliyatimizni boshlagan dastlabki kunlarda e'tiboran siz, hurmatli xalq vakillari bilan barcha muhim vazifalarimiz qatorida ikkita eng asosiy masalaga alohida ahamiyat qaratish haqida kelishib olgan edik. Bularning **birinchisi — jamiyatimizda tinchlik va osoyishtalikni saqlash bo'lsa, ikkinchisi — aholimizning sog'lig'ini muhofaza qilishdir.**

Hammamiz tushunamiz, **tinchlik va sog'liq — bu har bir inson, butun xalqimiz uchun hech narsa bilan o'lcab, baholab bo'lmaydigan buyuk ne'matdir.** Shuning uchun ham mana shu ikki sohada biz ahvolni tubdan o'zgartirib, ijobiy natijalarga erisha olsak, butun jamiyatimizdagi vaziyat va ijtimoiy muhit keskin o'zgaradi, men bunga aminman.

Shu maqsadda biz parlament a'zolariga katta ishonch bildirib, Qonunchilik palatasiga — sog'liqni saqlash sohasida, Senatga esa ichki ishlar organlari tizimida islohotlarni amalga oshirishda boshqosh bo'lishni taklif etgan edik.

Bugungi kunda ichki ishlar organlari faoliyatini samarali tashkil etish, jinoyatchilikning oldini olish, huquqbuzarliklar profilaktikasini yo'lga qo'yish, aholining huquqiy madaniyatini yuksaltirish, fuqarolar ongida **"Qonun — ustuvor, jinoyatga jazo muqarrar"**, degan yuridik tamoyilni qaror toptirish borasida erishilayotgan yutuqlarda Senat a'zolarining ham munosib hisssasi bor.

Ayni vaqtda mamlakatimizni yan-

gilash va modernizatsiya qilish, jamiyatimizning barcha jabhalarini erkinlashtirish, xalqimizning hayot darajasi va turmush sifatini yanada yaxshilash, O'zbekistonning xalqaro maydondagi obro'-e'tiborini yuksaltirish bilan bog'liq g'oyat dolzarb, kechiktirib bo'lmaydigan vazifalarni bajarishda Senatning roli va ta'sirini oshirishni hayotning o'zi talab etmoqda.

Bu haqda gapirganda, men Senat faoliyatida o'z yechimini kutib turgan bir qator muhim masalalarga e'tiboringizni qaratmoqchiman.

Birinchi, Senatning qonunchilik faoliyatida, ishini to'g'ri tashkil qilishda talabchanlik va jonkuyarlik, tashabbuskorlik va izchillik yetishmayotganini qayd etish lozim.

Misol uchun, 2015—2018-yillar davomida yuqori palata tomonidan 140 ta qonun ma'qullangan bo'lsa-da, aksariyat qonunlarning ma'no-mazmuni Senatda ko'rib chiqilganidan so'ng sezilarli darajada o'zgarmagan.

Ma'lumki, qonunlar muhokamasining boshlang'ich bosqichlarida milliy va hududiy manfaatlar nuqtayi nazaridan Senat a'zolarining mazkur muhokamada faol qatnashishlari talab etiladi. Afsuski, shu maqsadda tuzilgan ishchi guruhlar faoliyatiga ayrim Senat a'zolarining yuzaki yondashish holatlari uchrab turadi.

Garchi Senat qonunchilik tashabbusi huquqiga ega bo'lmasa-da, bu hol uning qonunlarni takomillashtirish bo'yicha taklif ko'rsatishiga monelik qilmaydi. Tan olish kerakki, bu borada yuqori palata vakillari tomonidan ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy-huquqiy va madaniy sohalaridagi muammolarni chuqur tahlil qilib, qonunchilikni rivojlantirishga oid asoslangan takliflarni kiritish masalasi, afsuski, talab darajasida emas.

Ikkinchi, Senatning parlament nazoratiga oid amaldagi vakolatlaridan to'liq foydalanilmayapti. O'tgan 4 yil davomida Senat tomonidan atigi 10 ta parlament so'rovi yuborilgani ham buning tasdiqi'dir.

Ijro hokimiyati organlari faoliyati ustidan samarali parlament nazoratini amalga oshirish talab etilayotgan hozirgi sharoitda bunday holat bizni albatta qoniqtirmaydi.

To'g'ri, keyingi vaqtda Senat tomonidan markaziy va mahalliy davlat organlari rahbarlarining axborotini eshitish, huquqni qo'llash amaliyotini joylarga chiqib o'rganish yuzasidan 131 ta nazorat-tahlil tadbirlari o'tkazilgan. Ammo mazkur tadbirlarning natijadorligi past bo'lib, ularning aksariyati faqat tadbir o'tkazish uchun nomiga tashkil etilmoqda.

Parlament nazorati doirasida aniqlangan tizimli muammolarni umumlashtirib, ijtimoiy-iqtisodiy, sud-huquq va boshqa sohalarida oid qonunchilikni va huquqni qo'llash amaliyotini takomillashtirish bo'yicha aniq, asoslangan takliflarni ishlab chiqish va amalga oshirish ishlari qoniqarli emas. Ayniqsa, bu borada xalqaro huquq talablarini hamda rivojlangan xorijiy davlatlarning qonunchili-

gini o'rganish, ularning ilg'or yuridik tajribasini qo'llash bo'yicha tashabbuslarni ilgari surish borasida Senat faoliyatida o'zgarish sezilmayapti.

Uchinchi, hammamiz bilamizki, Senat — bu Oliy Majlisning hududiy vakillik palatasidir. Biroq Senat faoliyatida hududlarning manfaatlarini inobatga olish, umuman, hududlarga oid masalalarni ko'rib chiqish yaqin-yaqingacha e'tibordan chetda qolib kelgani hech kimga sir emas.

Yuqori palata tomonidan muayyan hududni subvensiya (dotatsiya)dan chiqarish bo'yicha hokimning axboroti biror marta ham tinglanmagan. Faqatgina 2018-yilda Senat tarixida ilk marotaba tegishli viloyat hokimining hududlarni rivojlantirish yuzasidan hisobotini eshitish amaliyoti yo'lga qo'yildi. Jumladan, Andijon, Buxoro, Farg'ona viloyatlari hokimlarining hududlarni rivojlantirish hamda xalq deputatlari mahalliy Kengashlari faoliyati haqidagi hisobotlari eshitildi. Lekin bular hali yetarli emas.

Ayni vaqtda yuqorida zikr etilgan parlament eshituvlari bo'yicha qabul qilingan qarorlarning mazmuni asosan hokimlik va mahalliy davlat idoralarga umumiy ruhda topshiriqlar berish bilan cheklanib qolmoqda.

Bu hujjatlarda har tomonlama chuqur tayyorlangan, har bir hududdagi ijtimoiy muammolarni yechishga, aholining og'irini yengil qilishga qaratilgan aniq vazifalar o'z ifodasini topmayapti. Shu bilan birga, ushbu qarorlar ijrosi ustidan nazoratni amalga oshirish ishlari ham sust olib borilmoqda.

To'rtinchi, ma'lumki, Senat zimmasiga xalq deputatlari mahalliy Kengashlari bilan amaliy hamkorlikni yo'lga qo'yish, ularning ish samaradorligini oshirish vazifasi ham yuklangan. Ushbu masala bo'yicha yuqori palatamizda maxsus komissiya ham tuzilgan.

Mazkur yo'nalishda dastlab muayyan tadbirlar amalga oshirilgan bo'lsa-da, oxirgi yillarda Senat tomonidan xalq deputatlari mahalliy Kengashlarining faoliyatini kuchaytirish bo'yicha ishlar tizimli asosda olib borilmayapti. Vaholanki, joylardagi mahalliy Kengashlar deputatlarining professional saviyasi va huquqiy savodxonligi, ularning deputatlik faoliyatini to'g'ri va samarali tashkil etish ko'nikmalari bugungi kun talablari darajasida emas, desak, mubolag'a bo'lmaydi. Xususan, biz kelgusida hokimlarning ijro va vakillik hokimiyati rahbari sifatidagi vakolatlarini alohida-alohida ajratib qo'yishni o'z oldimizga vazifa qilib qo'ygan ekanmiz, Senatning xalq deputatlari mahalliy Kengashlari bilan samarali hamkorlikni tashkil etishdagi roli va mas'uliyati yanada ortishi tabiiy.

Beshinchi, yana bir muhim masala — bu Senatning xalqaro yo'nalishdagi faoliyatini kuchaytirish bilan bog'liq.

Barchamizga ayonki, davlatimizning xalqaro maydondagi obro'-e'tiborini ko'tarish, faol tashqi siyosat olib borish sohasida ham Senatning muhim vazifalari bor.

(Davomi 3-betda.)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOYEVNING OLIY MAJLIS SENATINING YIGIRMANCHI YALPI MAJLISIDAGI NUTQI

(Davomi. Boshi 2-betda.)

Bu sohada Senat, xususan, Raisning birinchi o'rinbosari Sodiq Solihovich Safoev tomonidan ko'pgina ishlar amalga oshirilayotganini albatta e'tirof etishimiz kerak.

Katta hayotiy va senatorlik tajribasiga ega S.Safoev xorijiy davlatlar parlamentlari va xalqaro tashkilotlar bilan ko'pqirrali va samarali hamkorlik aloqalarini kuchaytirish, mamlakatimizda olib borilayotgan siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy-gumanitar sohalaridagi tub islohotlarning ma'no-mazmunini jahon jamoatchiligiga yetkazishda jonbozlik bilan faoliyat ko'rsatmoqda.

Birgina shu yilning o'zida Senat ishtiroki va shafeligida 50 dan ziyod xalqaro anjumanlar, seminarlar va davra suhbatlari o'tkazildi.

Lekin yuqori palatamizning xalqaro yo'nalishdagi ishini natijadorligiga yaxlit baho beradigan bo'lsak, hali to'la ishga solinmagan imkoniyatlar mavjud. Jumladan, Parlamentlararo Ittifoq, Yevropada xavfsizlik va hamkorlik tashkilotining Parlament assambleyasi, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi parlamentlararo assambleyasi va O'zbekiston nomidan Oliy Majlis a'zo bo'lgan boshqa xalqaro parlament tashkilotlari bilan ishlash strategiyasini belgilaydigan, aniq va uzoq muddatni ko'zlaydigan ish rejalari Senat belgilab olishi lozim.

Umuman, parlamentlararo hamkorlik doirasida senatorlarning chet ellarga rasmiy tashriflari oldindan puxta rejalashtirishi kerak, muzokaralar doirasida xorijiy sheriklar bilan muhokamaga qo'yiladigan masalalarni pishiq-puxta belgilab olish shart.

Oddiy qilib aytganda, parlamentlararo hamkorlikka oid tashriflarga yuqori natijadorlik nuqtayi nazaridan yondashishning vaqti-soati keldi.

Bundan tashqari, xorijiy investitsiyalar va tashqi savdo masalalariga oid tasdiqlangan ko'plab "yo'l xaritalari" ustidan parlament nazoratini amalga oshirish bo'yicha ham Senat faoliyatini yanada takomillashtirish maqsadga muvofiq.

O'zbekiston Respublikasi tomonidan imzolangan xalqaro shartnomalarning ijrosini parlament nazorati tartibida muntazam o'rganishni yo'lga qo'yish lozim.

Aziz do'stlar!

Ma'lumki, har qaysi mamlakat, har qaysi xalq hayotida **Shaxs — Oila — Jamiyat — Davlat** degan tushuncha va qadriyatlar hal qiluvchi o'rin tutadi. Jamiyatning birlamchi va asosiy bo'g'ini bo'lgan oilani esa muhtaram ayol siymosisiz aslo tasavvur etib bo'lmaydi.

Xalqimiz azaldan muqaddas Ona zotiga, xotin-qizlarga doimo yuksak ehtirom ko'rsatib keladi. **Ayolga bo'lgan hurmat-e'tibor — bu avvalo oilaga, jamiyat kelajagiga bo'lgan hurmat-e'tibor ifodasidir.**

Shu nuqtayi nazardan qaraganda, "Yer yuzidagi har qaysi jamiyatning madaniy darajasi uning ayollarga nisbatan munosabati bilan belgilanadi", degan hikmatli so'zlarda albatta chuqur ma'no bor.

Hozirgi globallashuv davrida xo-

tin-qizlarning huquq va erkinliklari, qonuniy manfaatlarini himoya qilish yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, ayollarning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy-huquqiy faolligini oshirish davr talabiga aylanmoqda.

Bugungi kunda yurtimizdagi davlat va jamoat tashkilotlari tizimida 1 ming 400 ga yaqin ayollar rahbarlik lavozimlarida ishlamoqda. Xotin-qizlarimiz orasidan Oliy Majlis Senatida — 17 nafar senator, Qonunchilik palatasida — 21 nafar deputat faoliyat olib bormoqda. Mahalliy kengashlarda esa xalq vakillarining 23 foizdan ziyodini xotin-qizlar tashkil etadi.

Respublika bo'yicha joriy yilning may oyida fuqarolar yig'inlari raisligi uchun o'tkazilgan saylovlarda 1 ming 25 nafar ayol o'zini o'zi boshqarish idoralari raisi lavozimiga saylandi.

Yurtimizdagi turli korxonalarda ishlayotgan rahbar ayollar soni ham o'sib bormoqda. Bu ko'rsatkich 2017-yili 44,2 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2019-yilda 45,3 foizga yetgan.

Xotin-qizlarning ulushi sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar sohasida 82 foizdan ziyodni, ilm-fan, ta'lim-tarbiya, madaniyat va san'at sohalarida 72 foizni, qishloq xo'jaligida 45 foizdan ortiqni, sanoatda 38 foizni tashkil etmoqda. Yurtimizdagi jami tadbirkorlik subyektlari tarkibida tadbirkor ayollarning ulushi 29 foizdan iboratdir.

Shu o'rinda BMT Bosh kotibi Antonio Guterriushning joriy yil 11—17-mart kunlari bo'lib o'tgan, mamlakatimiz delegatsiyasi ham qatnashgan BMT Xotin-qizlar ahvoli bo'yicha komissiyasining 63-sessiyasida aytdan bir fikrini keltirmoqchiman. **"Qayerdiki siyosiy va ijtimoiy hayotda xotin-qizlar faol ishtirok etayotgan bo'lsa, o'sha joyda iqtisodiyot o'smoqda, barqarorlik mustahkamlanmoqda va fuqarolarning farovonligi yuksalmoqda"**, deb ta'kidladi A.Guterriush.

Bugungi kunda O'zbekistonda xotin-qizlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ayollarning mamlakat ijtimoiy-siyosiy hayotida to'laqonli ishtirok etishiga erishish, gender tenglik va reproduktiv salomatlikni ta'minlash bo'yicha olib borilayotgan davlat siyosatiga jahon hamjamiyati, jumladan, BMT, Xalqaro mehnat tashkiloti, UNICEF, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti kabi nufuzli xalqaro ixtisoslashgan muassasalar tomonidan yuqori baho berilmoqda.

Barchamizni ruhlantirib, yangi kuch-quvvat bag'ishlaydigan bunday ijobiy o'zgarishlarga, avvalambor, yurtimizda xotin-qizlarning jamiyat hayotida munosib o'rin egallashi, ularning ijtimoiy nufuzini yanada yuksaltirishga qaratilgan salmoqli ishlarimiz mustahkam poydevor bo'layotganini ta'kidlash lozim.

O'tgan qisqa davrda bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2 ta farmoni, 2 ta qarori, Hukumatning 6 ta qarori va 4 ta farmoyishi qabul qilindi va ular izchil amalga oshirilmoqda. Albatta, sizlar bularning barchasidan yaxshi xabardorsiz. Shuning uchun men bu masalaga batafsil to'xtalib o'tirmoqchi emasman.

Eng muhimi, bu ustuvor yo'nalish

bizning doimiy e'tibor markazimizda bo'lib kelmokda. Jumladan, xotin-qizlarni ijtimoiy himoya qilish, ishga joylashtirish, tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanishlari uchun zarur sharoit yaratish, ularni uy-joy bilan ta'minlash bo'yicha katta ishlar olib borilmoqda.

Misol uchun, **"Har bir oila — tadbirkor"** dasturini amalga oshirish doirasida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun tijorat banklari tomonidan o'z biznesini tashkil etmoqchi bo'lgan 12 ming 651 nafar ayolga 1 trillion 235 milliard so'mdan ortiq kreditlar berildi. Shu bilan birga, Xotin-qizlar va oilani qo'llab-quvvatlash jamoat fondi hisobidan kam ta'minlangan oilalarga mansub 1 ming 949 nafar opa-singillarimizga 42 milliard so'm miqdorida kreditlar ajratildi.

Keyingi paytda yurtimizda ijtimoiy himoyaga muhtoj ayollarni zamonaviy uy-joylar bilan ta'minlash bo'yicha yangi tizim yaratildi. Ana shu tizim asosida 1 ming 564 nafar xotin-qizlar nafaqat uy-joyga, balki ish o'rinlariga ham ega bo'lib, ularning erangi kunga ishonchi mustahkamlanib borayotgani g'oyat muhimdir.

Xabaringiz bor, bugungi kunda **"Besh ijobiy tashabbus"** doirasida boshlangan ishlarimiz tobora keng tarqalmoqda, xalqimiz bu harakatni har tomonlama qo'llab-quvvatlamokda. Xususan, xotin-qizlar bandligini oshirishga doir beshinchi tashabbus bo'yicha 2019-2020-yillarda har bir tumanda tikuv-trikotaj korxonalari qurish va ayollar uchun qariyb 57 mingta yangi ish o'rinlari yaratish ko'zda tutilmoqda. Bu loyihalar o'zining dastlabki natijalarini bermoqda. Lekin ularning samarasini oshirish uchun hali ko'p ish qilishimiz kerak.

Hurmatli majlis qatnashchilari!

E'tiboringizni yana bir muhim masalaga qaratmoqchiman. Ayollarning ijtimoiy-siyosiy faolligi bo'yicha o'tkazilgan oxirgi ijtimoiy so'rovlar ishtirokchilarining 70,2 foizi mamlakatimizda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy-huquqiy faolligini oshirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratilganini qayd etgan. Ushbu so'rovda qatnashgan 81,5 foiz respondentlarning fikricha, ayollarning jamoat yoki siyosiy tashkilotlarda o'z faoliyatini amalga oshirishda hech bir shaxs va biror-bir holat ularga xalaqit bermaydi.

Shu o'rinda meni ongimizda chuqur ildiz otgan bir aqida ko'p o'ylantiradi. Biz doimo ayol — bu ona, oilamiz bekasi, deb ularni ulug'laymiz. Bu to'g'ri, albatta. Ammo **hozirgi kunda har bir xotin-qiz demokratik jarayonlarning kuzatuvchisi emas, balki faol va tashabbuskor ishtirokchisi bo'lmog'i shart.**

Afsuski, biz uzoq vaqt bu masalaga yetarlicha e'tibor bermasdan, hurmatli opa-singillarimizning dard-u tashvishlarga beparvo qarab kelganimiz tufayli yillar davomida to'planib qolgan ijtimoiy muammolarni hal qilish bugun, ochig'ini aytilish kerak, oson bo'lmayapti. Lekin qanchalik qiyin va murakkab bo'lmasin, muhtaram opa-singillarimiz uchun munosib ish va turmush sharoitlarini yaratib berish bo'yicha biz bor kuch va imkoniyatlarimizni to'la safarbar etamiz. Chunki, takror ay-

taman, **agar ayol, ona baxtli bo'lsa, oila baxtli bo'ladi, oila baxtli bo'lsa, butun jamiyat, davlat mustahkam va barqaror bo'ladi.**

Siyosiy-ijtimoiy hayotimizda hurmatli ayollarimizning o'rni va nufuzini yanada mustahkamlash maqsadida quyidagi muhim vazifalarni amalga oshirishimiz zarur.

Birinchidan, bundan o'n yil oldin Senat a'zolari va Qonunchilik palatasi deputatlari tarkibida xotin-qizlar miqdori 20 foizdan ortiq edi. Endilikda bu ko'rsatkich yuqori palatada — 17 foizga, quyi palatada esa — 16 foizga tushib qoldi. Bu nimadan dalolat beradi?

Javob aniq: siyosiy partiyalarimiz o'z saflariga bilimli, tashabbuskor va tashkilotchi ayollarni jalb etish, ularning siyosiy va ijtimoiy faolligini oshirishga yetarlicha e'tibor bermayapti. Vaholanki, BMT ma'lumotlariga ko'ra, parlamentlarda ayollarning vakilligi butun dunyoda o'sib bormoqda va 2018-yilda bu ko'rsatkich 24,3 foizni tashkil etgan.

Sizlarga yaxshi ma'lumki, jahondagi demokratik tajribadan kelib chiqqan holda, mamlakatimiz saylov qonunchiligida parlament va mahalliy kengashlarga bo'ladigan saylovlarda xotin-qizlar orasidan ko'rsatiladigan nomzodlar bo'yicha 30 foizlik kvota belgilangan.

Yurtimizda o'zining aql-zakovati, chuqur bilimi, katta hayotiy tajribasi, fidokorona mehnati, insoniy fazilatlar bilan hammaga o'rnak va namuna bo'lib kelayotgan opa-singillarimiz ko'plab topiladi. Bu yil Oliy Majlis va mahalliy Kengashlarga bo'lib o'tadigan saylovlarda ana shunday siyosiy saviyasi yetuk, mehnatkash va oqila ayollarimiz o'z salohiyatini namoyon etib, deputat va senator bo'lib saylansalar, men ishonaman, bundan davlatimiz ham, jamiyatimiz ham faqat katta naf ko'radi.

Parlamentga va mahalliy Kengashlarga saylanadigan ayollar sonining o'sishi qonun ijodkorligi jarayonida xotin-qizlarning manfaatlari va fikrlarini hisobga olish imkoniyatini beradi. Shuningdek, davlat budjeti shakllanishida gender tengligi masalalarini inobatga olish mumkin bo'ladi.

Ikkinchidan, Oliy Majlis tizimida xotin-qizlar masalalari bilan bevosita shug'ullanadigan biron-bir qo'mita mavjud emas.

To'g'ri, 2017-yili Qonunchilik palatasining Oila va ayollar masalalari bo'yicha komissiyasi tuzilgan edi. Bu tuzilma negadir ishlamadi, uning Nizomida belgilangan vazifalar qog'ozda qolib ketdi. Oqibatda bugungi kunda oilani mustahkamlash, onalik va bolalikni muhofaza qilish, ayollarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta'minlashga, ularning jamiyatdagi mavqeyini oshirishga qaratilgan muayyan bir tuzilma Qonunchilik palatasida ham, Senatda ham yo'q.

Uchinchidan, o'tgan ikki yilda xalqaro andozalar talablari doirasida ayollar ahvolini tubdan yaxshilashga doir 15 ta normativ-huquqiy hujjat imzolangan va ijroga qaratilgan. Ammo qonun ijodkorlari o'zlarining bu boradagi asosiy vazifasi bilan shug'ullanish o'miga, hali ham "uxlab" o'tiribdi.

(Davomi 4-betda.)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOYEVNING OLIY MAJLIS SENATINING YIGIRMANCHI YALPI MAJLISIDAGI NUTQI

(Davomi. Boshi 2-, 3-betlarda.)

Faollik va tashabbuskorlikni oshirish zarur. Yaqin vaqt ichida ikkita yangi qonun, ya'ni "Erkaklar va ayollarning teng huquqlari va imkoniyatlari kafolatlari to'g'risida" hamda "Ayollarni tazyiq va zo'ravonliklardan himoya qilish to'g'risida"gi qonunlarni qabul qilishimiz kerak.

To'rtinchidan, mamlakatimizda fuqarolik jamiyati institutlari jadal rivojlanmoqda. Lekin 9 mingdan ziyod nodavlat notijorat tashkilotdan faqatgina 376 tasi ayollar muammolari bilan shug'ullanadi. Bu yetarli emas, albatta.

Ijtimoiy sharoiti og'ir ayollarni qo'llab-quvvatlash, xotin-qizlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish, ularni ish bilan ta'minlash masalalarida bu tashkilotlarning ishtiroki yetarli darajada sezilmayapti. Ular faqat nomiga yig'ilish va tadbirlar o'tkazish bilan mashg'ul bo'lib qolmoqda.

Bu boradagi ahvolni tubdan yaxshilash uchun Senat faoliyatining asosiy yo'nalishlari quyidagi masalalarga qaratilishi maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Avvalo, oilani mustahkamlash, onalik va bolalikni muhofaza qilish, ayollarning huquq va erkinliklari, qonuniy manfaatlarini ta'minlash, ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, huquqiy va madaniy hayotda ayollarning ishtirokini kengaytirish bo'yicha qonun ijodkorligi va parlament nazoratini kuchaytirish lozim. Buning uchun qanday yangi qonunlar qabul qilish, qaysi qonunlarni o'zgartirish kerakligi haqida fuqarolarimiz, saylovchilar siz, hurmatli senatorlarimizdan aniq taklif va tavsiya kutmoqdalar.

Yana bir muhim masala — ayollarni ish bilan ta'minlash, xotin-qizlarning zamonaviy kasb-hunarlarini puxta egal-

lashi uchun sharoit yaratish, ularning ish-bilarmonlik ko'nikmalarini rivojlantirish, xotin-qizlarni tadbirkorlikka keng jalb etishdan iborat.

Navbatdagi dolzarb vazifa — ayollar sog'lig'ini mustahkamlash, oilalarning tibbiy madaniyatini oshirishda ko'maklashish, joylarda, xususan, mahallalarda, xotin-qizlar o'rtasida olib borilayotgan ma'rifiy-tarbiyaviy ishlar samaradorligini kuchaytirish bilan bog'liq. Bu borada, ayniqsa, qiz bolalarni hayotga tayyorlash, ularni zamonaviy bilim va kasb-hunarlariga o'rgatish, ilm-fan, madaniyat va san'at, sport sohaslariga keng jalb etish orqali ularning qobiliyati va salohiyatini ro'yobga chiqarish muhim ahamiyatga ega ekanini, o'ylaymanki, barchamiz yaxshi tushunamiz.

Shular qatorida bizning mehr-oqibatli, oqko'ngil ayollarimizga mutlaqo yarashmaydigan salbiy illatlar, ya'ni, xotin-qizlar o'rtasida huquqbuzarliklar, jumladan, jinoyatchilik, odam savdosi, oilaviy ajrimlar, erta nikohlarning, o'z joniga qasd qilish holatlarining oldini olish doimiy e'tiborimiz markazida bo'lishi zarur. Bu borada xotin-qizlarning huquq va manfaatlarini ta'minlash bo'yicha mamlakatimiz o'z zimmasiga olgan xalqaro majburiyatlarni bajarish ham ustuvor vazifa hisoblanadi.

Keyingi paytda to'g'ri yo'ldan adashganlarni kechirish va sog'lom hayotga qaytarish, oila, mahalla va jamiyatda tinchlik va totuvlik muhitini mustahkamlash borasida boshlagan ishlarimizni izchil davom ettirishimiz lozim.

Mana shunday o'ta muhim va dolzarb vazifalarni amalga oshirish uchun O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatida

yangi tuzilma — Xotin-qizlar va gender tenglik masalalari bo'yicha qo'mita tuzishni taklif etaman.

Muhtaram Senat a'zolari!

Hammangizga ma'lumki, Nig'matilla To'lqinovich Yo'ldoshev 2015-yildan buyon Senat Raisi lavozimida ishlab keldi. Shu o'tgan davr mobaynida Senat tomonidan erishilgan barcha yutuq va natijalarda uning ham munosib hissasi bor, albatta.

Men kecha N.Yo'ldoshevi O'zbekiston Respublikasi Bosh prokurori etib tayinlash haqidagi farmonga imzo chekdim. Shu munosabat bilan u Senat Raisi lavozimidan muddatidan oldin ozod etildi.

Hurmatli Nig'matilla To'lqinovich, sizga ushbu mas'uliyatli vazifada muvaffaqiyat tilaymiz.

Hurmatli senatorlar!

Endi Senatning yangi Raisini saylab olishimiz kerak. Bu lavozim egasiga qanday yuksak talablar qo'yilishini barchamiz albatta yaxshi tushunamiz.

Senat Raisi, avvalo, mamlakatimizda olib borilayotgan demokratik islohotlarning mazmun-mohiyatini chuqur tushunadigan, ijtimoiy hayotimizda qonun va adolat ustuvorligini ta'minlash, oila, jamiyat va davlat institutlarini o'zaro uyg'un rivojlantirishga bilim va salohiyati, huquqiy tafakkuri yetadigan, katta tashkilotchilik qobiliyatiga ega, Senat faoliyatini bugungi yangi talablar darajasida tashkil etishga qodir shaxs bo'lishi kerak.

Biz bu borada ko'p fikrlashdik, jahon parlamentarizmi amaliyoti va rivojlangan demokratik davlatlar tajribasini ham o'rgandik.

Bildirilgan barcha fikr va takliflardan kelib chiqib hamda O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 86-moddasiga

asosan, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Raisi lavozimiga Tanzila Kamalovna Norboyeva nomzodini taklif etaman.

U 1956-yili Andijon viloyatida tug'ilgan, ma'lumoti oliy, Toshkent davlat universitetini tugatgan. O'z mehnat faoliyatini maktab o'qituvchiligidan boshlagan. Xalq demokratik partiyasida tuman kengashi kotibi, ushbu partiyaning Markaziy kengashi sho'ba mudiri, 1995-yildan 2010-yilga qadar O'zbekiston Respublikasi Hukumatida mas'ul lavozimlarda ishlagan.

2010—2016-yillarda O'zbekiston Kasaba uyushmalari federatsiyasi kengashi raisi vazifasida faoliyat yuritgan. 2016-yildan buyon O'zbekiston Respublikasi Bosh vaziri o'rinbosari — O'zbekiston Xotin-qizlar qo'mitasi raisi lavozimida ishlab kelmoqda.

T.Norboyeva qayerda ishlamasin, o'zining mehnatsevarligi, bilim va tajribasi, talabchanlik va tashkilotchilik fazilat-lari, o'ziga ishonib topshirilgan vazifani mas'uliyat bilan ado etishi, kamtarligi bilan mamlakatimiz jamoatchiligi o'rtasida munosib obro'-e'tibor qozongan.

Tanzila Kamalovna Norboyeva nomzodini Senat Raisi lavozimiga tasdiqlash uchun ovoza qo'yishni iltimos qilaman.

Hurmatli senatorlar!

Ishonchim komil, barchangiz Senatimizning yangi Raisi rahbarligida Vatanimiz ravnaqi, xalqimiz farovonligi, jonajon O'zbekistonimizning yorug' kelajagini ta'minlash uchun o'zingizni ayamasdan, katta kuch-g'ayrat bilan mehnat qilassiz.

Shu ezuq maqsad yo'lida barchangizga sihat-salomatlik, mas'uliyatli faoliyatingizda yutuq va omadlar tilayman.

E'tiboringiz uchun rahmat.

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining yigirmanchi yalpi majlisi to'g'risida AXBOROT

2019-yil 21-iyun kuni Toshkent shahrida O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining yigirmanchi yalpi majlisi ish boshladi.

Unda hukumat a'zolari, vazirlik va idoralar rahbarlari, mamlakatimiz va xorijiy om-maviy axborot vositalari vakillari ishtirok etdilar.

Majlisda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev nutq so'zladi.

Oliy Majlis Senatining bugungi yalpi majlisi barqaror milliy taraqqiyotimizning yangi bosqichida, jamiyatimiz hayotining barcha soha va tar-moqlarida keng ko'lamli va shiddatli demokratik islohotlar jadal olib borilayotgan mas'uliyatli bir paytda bo'lib o'tmoq-da, dedi davlatimiz rahbari.

Harakatlar strategiyasida belgilangan ustuvor maqsad-

lar xalqimizning fidokorona mehnati tufayli izchil amalga oshirilayotgani, milliy iqtisodiyot va ijtimoiy sohani rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilayotgani qayd etildi.

Prezidentimiz xalqimizning hayot darajasi va turmush sifatini yanada yaxshilash, O'zbekistonning xalqaro maydonda-gi obro'-e'tiborini yuksaltirish bilan bog'liq vazifalarni bajarishda Senatning roli va ta'sirini oshirish zarurligini ta'kidladi.

Biz Senat deganda, birinchi navbatda, milliy parlamen-timizning siyosiy, huquqiy va madaniy saviyasini amalda namoyon etadigan, xalq man-

faatlarining chinakam ifo-dachisi va haqiqiy himoyachisi bo'lgan katta bir kuchni tasav-vur qilamiz. Senator — bu xalqning yuksak ishonchini qozongan vakil, dedi Shavkat Mirziyoyev.

Davlatimiz rahbari o'z nut-qida xotin-qizlar uchun munosib ish va turmush sharoiti yaratish, ularni ijtimoiy himoya qilish, ayollarning sotsial-iqtisodiy va si-yosiy-huquqiy faolligini oshirish masalalariga alohida urg'u berdi.

Bir narsani tan olish kerak: ayollar xalqning dardini bosh-qalardan ko'ra chuqur his qila-di. Bu yil dekabr oyida Oliy Majlis va mahalliy kengashlar-ga bo'lib o'tadigan saylovlar-da ayollarimiz qanchalik ko'p saylansa, bundan davlatimiz ham, jamiyatimiz ham faqat naf ko'radi, dedi Prezident.

Shavkat Mirziyoyev O'zbe-kiston Respublikasi Oliy Ma-jlisi Senatida yangi — Xo-tin-qizlar va gender tengligi masalalari bo'yicha qo'mita tuzishni taklif etdi.

Yalpi majlisda tashkiliy masala ko'rib chiqildi.

Ma'lumki, 2015-yildan buyon Senat Raisi bo'lib ish-lab kelayotgan Nig'matilla Yo'ldoshev O'zbekiston Res-publikasi Bosh prokurori etib tayinlangani munosabati bilan lavozimidan muddatidan oldin ozod etilgan edi.

Davlatimiz rahbari O'zbeki-ston Respublikasi Konstitutsiya-sining 86-moddasiga asosan, Oliy Majlis Senati Raisi lavozimiga O'zbekiston Respublikasi Bosh vaziri o'rinbosari — Xotin-qiz-lar qo'mitasi raisi lavozimida ishlab kelgan Tanzila Norboyeva

nomzodini taklif etdi.

Yuqori palata a'zolari nomzod to'g'risida o'z fikr-mu-lohazalarini bildirdilar. Tanzi-la Norboyeva bilimi, tajribasi, vatanparvarligi, jamiyatdagi obro'-e'tibori, insoniy fazilat-lari bilan ushbu lavozimga munosib-ligi, Senat faoliyatini bugungi kun talablari asosida takomil-lashtirish bo'yicha Prezident nutqida bayon etilgan ustuvor vazifalarni amalga oshirishga qodir ekanini ta'kidladilar.

Senatorlar tomonidan yas-hirin ovoz berish yo'li bilan Senat Raisi lavozimiga Tanzila Norboyeva saylandi.

Tanaffusdan so'ng sena-torlar o'z ishini davom ettir-dilar va "Turizm to'g'risida"-gi O'zbekiston Respublikasi Qonunini ko'rib chiqdilar.

(Davomi 5-betda.)

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining yigirmanchi yalpi majlisi to'g'risida AXBOROT

(Davomi. Boshi 4-betda.)

Hujjat turistik faoliyatni davlat tomonidan tartibga solishning huquqiy va institutsional bazasini shakllantirish, milliy turistik mahsulotni ichki va jahon bozorlarida tanitishga ko'maklashish, sayohat industriyasini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida ishlab chiqilgani ta'kidlandi.

Qonunda mazkur sohada-gi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari belgilab beriladi. Turizm sohasiga investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish, soliq va bojxona imtiyozlarini belgilash, yangi ish o'rinlari tashkil etish, innovatsion va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari joriy etilishini qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish, turistik zonalar va turistik klasterlarning rivojlantirilishini rag'batlantirish kabi yo'nalishlar shular jumlasidandir.

Bu sohada Vazirlar Mahkamasi vakolatlariga yagona davlat siyosati amalga oshirilishini ta'minlash, davlat dasturlarini ishlab chiqish va uni ro'yobga chiqarishni muvofiqlashtirish, turistik zonalar, turistik klasterlarni tashkil etish va ularda turizm sohasi subyektlari faoliyatini amalga oshirish tartibini belgilash, xizmatlarni sertifikatlashtirish, turistlar va ekskursantlarni sug'urta qilish, ularga tibbiy, huquqiy hamda boshqa turdagi yordam ko'rsatish tartibini belgilash, budjetdan tashqari Turizm sohasini qo'llab-quvvatlash jamg'armasining mablag'larini shakllantirish va ulardan foydalanish tartibini belgilash, turizm sohasiga investitsiyalarni jalb qilish va turizmni rivojlantirish loyihalarini amalga oshirish bo'yicha idoralararo hamkorlikni muvofiqlashtirish, mehmonxona xizmatlarini, tur-operatorlar va turagentlar xizmatlarini ko'rsatish qoidalarini tasdiqlash kabi vazifalar kiradi.

Qonun normalarida turizm sohasi subyektlarining huquqlari, erkinliklari, qonuniy manfaatlarini hamda xavfsizligini himoya qilish ustuvorligi, turizmni barqaror rivojlantirish va buning uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, turizm sohasida tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va raqobatni rivojlantirish, turizm sohasida oshkorlik va ochiqlik kabi asosiy prinsiplar belgilanmoqda.

Bundan tashqari, Qonunda

xalqaro va ichki turizm shakllari, shuningdek, madaniy-tarixiy, ziyorat, ekologik, ma'rifiy, etnografik, gastronomik, ishbilarmonlik, ijtimoiy, sport, tibbiy, yoshlar turizmi, agroturizm kabi sayohat turlari mustahkamlanmoqda. Fuqarolar o'zini o'zi boshqarish organlarining va nodavlat notijorat tashkilotlarining turizm sohasi tadbirlaridagi ishtiroki mexanizmlari belgilanmoqda, ular turizmni rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqishda ishtirok etish, jamoatchilik nazorati, bu sohada takliflar kiritish, davlat organlari va tashkilotlar bilan hamkorlik qilishdan iborat.

Ushbu hujjat mamlakat iqtisodiyotining strategik tarmog'i sifatida turizmni rivojlantirishga, pirovardida, aholi turmush darajasi va sifatini oshirishga ko'maklashishi qayd etildi. Qonun senatorlar tomonidan ma'qullandi.

Shundan so'ng senatorlar "Shaxsga doir ma'lumotlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunini ko'rib chiqdilar. Ta'kidlanganidek, bugungi kunda shaxsga doir ma'lumotlarni himoya qilish dolzarb masaladir va bu na-faqat internet texnologiyalarining shiddat bilan rivojlanishi va umuman globalashuv, balki fuqarolarning shaxsiy hayotiga doir huquqini himoya qilish zarurati bilan bog'liq. Qonun shaxsga doir ma'lumotlarga ishlov berish va ularni himoya qilish chog'ida qo'llaniladigan vositalardan, shu jumladan, axborot texnologiyalaridan qat'i nazar, yuzaga keladigan munosabatlariga nisbatan tatbiq etiladi.

Inson va fuqaroning konstitutsiyaviy huquq va erkinliklariga rioya etish, shaxsga doir ma'lumotlarga ishlov berish maqsadlari va usullarining qonuniyligi, shaxsga doir ma'lumotlarning aniqligi va ishonchiligi, shaxsga doir ma'lumotlarning maxfiyligi va himoya qilinganligi, subyektlar, mulkdorlar va operatorlar huquqlarining tengligi, shaxs, jamiyat hamda davlatning xavfsizligi asosiy prinsiplar sifatida mustahkamlangan.

Bundan tashqari, Qonunda davlat organlarining bu sohada-gi vakolatlari belgilanmoqda. Xususan, Vazirlar Mahkamasi davlat siyosati amalga oshirilishini ta'minlaydi, davlat dasturlarini tasdiqlaydi, Shaxsga doir ma'lumotlar bazalarining davlat reyestrini yuritish va davlat reyestrda ro'yxatdan o'tkazish tartibini belgilaydi,

tegishli organlarning faoliyatini muvofiqlashtiradi, shaxsga doir ma'lumotlarga ishlov berilayotganda ushbu ma'lumotlarning himoya qilinganlik darajasini, ular himoyasini ta'minlaydigan talablarni, biometrik va genetik ma'lumotlar mavjud bo'lgan moddiy jismlarga hamda bunday ma'lumotlarni shaxsga doir ma'lumotlardan tashqarida saqlash texnologiyalariga oid talablarni belgilaydi.

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat personallashtirish markazi davlat dasturlarini ishlab chiqish hamda amalga oshirishda ishtirok etadi, shaxsga doir ma'lumotlarga ishlov berishning hamda mulkdorning va operatorning shaxsga doir ma'lumotlarga ishlov berilishini hamda ularning himoya qilinishini ta'minlovchi tarkibiy bo'linmasi yoki vakolatli vakili faoliyatini tashkil etishning namunaviy tartibini tasdiqlaydi, shaxsga doir ma'lumotlar bazalarining davlat reyestrini yuritadi, shaxsga doir ma'lumotlar bazasining ro'yxatdan o'tkazilganligi to'g'risida guvohnoma beradi, davlat nazoratini amalga oshiradi, normativ-huquqiy bazani takomillashtirish yuzasidan takliflar kiritadi, shaxsga doir ma'lumotlarning zarur himoya qilinganlik darajasini belgilaydi, ishlov beriladigan shaxsga doir ma'lumotlarning hajmi va mazmunini, faoliyat turini, shaxsga doir ma'lumotlar xavfsizligiga bo'lgan tahdidlarning haqiqiylikni tahlil qiladi, qonun hujjatlarining buzilishlarini bartaraf qilish haqida ko'rsatmalar kiritadi.

Shu bilan birga, Qonunda shaxsga doir ma'lumotlarni himoya qilish mexanizmlari mustahkamlanmoqda, u shaxsga doir ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha huquqiy, tashkiliy va texnik choralar ko'rishni nazarda tutadi. Bu subyektning o'z shaxsiy hayotiga aralashuvdan himoya qilinish huquqi amalga oshirilishini, shaxsga doir ma'lumotlarning yaxlitligini va but saqlanishini, shaxsga doir ma'lumotlarning maxfiyligiga rioya etilishini, shaxsga doir ma'lumotlarga qonunga xilof ravishda ishlov berilishining oldi olinishini ta'minlaydi. Qonunda bunday ma'lumotlarning maxfiyligi, ularning hamma foydalanishi mumkin bo'lgan manbalari-ga kiritish uchun subyektning yozma roziligini olish, shuningdek, subyektning shaxsga doir ma'lumotlarini hamma

foydalanishi mumkin bo'lgan manbalardan uning murojaatiga ko'ra chiqarib tashlash ta'minlanmoqda. Qonun senatorlar tomonidan ma'qullandi.

Parlament a'zolari "O'zbekiston Respublikasining Hisob palatasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunini muhokama qildilar. Qonunda Hisob palatasining davlat tashqiqi auditi va moliyaviy nazoratining oliy organi sifatida huquqiy maqomi mustahkamlanmoqda.

Davlat budjeti loyihasi parametrlarini shakllantirishni tizimli tahlil qilish, qabul qilinayotgan davlat dasturlarining va hududiy dasturlarning moliyalashtirish manbalari bilan ta'minlanganligi auditini amalga oshirish, shuningdek, budjet mablag'lari tushumlarining to'liqligini o'rganish hamda nazorat qilish, Davlat budjeti daromadlarini ko'paytirish xarakterini aniqlash va safarbar qilish, amalga oshirilayotgan budjet xarajatlari samaradorligi hamda qonuniyligini auditdan o'tkazish, bu xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlarini aniqlash Hisob palatasining asosiy vazifalari hisoblanadi.

Bundan tashqari, Hisob palatasi budjet mablag'lari va davlat tomonidan mablag' jalb qilish hisobidan amalga oshirilayotgan investitsiya loyihalarini baholaydi, soliq, bojxona va budjet to'g'risidagi qonun hujjatlarini takomillashtirishga, budjetni rejalashtirishning zamonaviy usullarini joriy etishga doir takliflar kiritadi, respublika budjeti hamda mahalliy budjetlar o'rtasidagi nisbatning maqbulligini baholaydi, Prezident hujjatlarini va topshiriqlari ijrosini nazorat qiladi, pul-kredit va valyuta siyosatini, mamlakat aktivlari hamda majburiyatlarini holatini, oltin-valyuta zaxiralarining boshqarilishini, shuningdek, qimmatbaho metallar va toshlar bilan amalga oshirilayotgan operatsiyalarni tashqi auditdan o'tkazadi.

Hisob palatasi faoliyatining asosiy prinsiplari qonuniylik, mustaqillik, xolislik, ochiqlik va shaffoflikdan iboratdir. Bundan tashqari, Qonun normalarida Hisob palatasining davlat organlari va boshqa tashkilotlar bilan hamkorligi mexanizmlari belgilanmoqda, shuningdek, uning faoliyatini tashkil etish, mansabdor shaxslarni huquqiy va ijtimoiy himoya qilish masalalari, shu jumladan,

Hisob palatasi xodimlarini huquqiy himoya qilish kafolatlari, Hisob palatasi mansabdor shaxslarini moddiy va ijtimoiy ta'minlash, Hisob palatasini moliyaviy va moddiy-texnik ta'minlash masalalari tartibga solinmoqda. Qonun senatorlar tomonidan ma'qullandi.

So'ngra parlament a'zolari "Qurol to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunini ko'rib chiqdilar. Hujjat davlat organlari, yuridik va jismoniy shaxslar qonuniy asosda egalik qilayotgan va foydalanayotgan qurol muomalasini tartibga solish maqsadida ishlab chiqilganligi qayd etildi. Hujjatda qonuniylik, fuqarolarning hayoti va sog'lig'ini himoya qilish hamda saqlash, ularning huquq va erkinliklarini himoya qilish ustuvorligi, xalqaro majburiyatlarining vijdonan bajarilishi, axborotning oshkorligi hamda undan foydalana olish kabi qurol muomalasining asosiy prinsiplari belgilanmoqda.

Qonunda qurol turlari tasniflanmoqda va u fuqaroviy qurol, xizmat quroli hamda jangovar quroldan iborat. Fuqaroviy qurol ov quroli, sport quroli va o'zini o'zi himoya qilish quroliga bo'linadi. Fuqarolarning hayoti va sog'lig'ini, mol-mulkni himoya qilishga, tabiatni, qimmatbaho va xavfli yuklarni, maxsus xat-xabarlarini muhofaza qilishga doir vazifalarni bajarish chog'ida yuridik shaxslarning xodimlari tomonidan, shuningdek, mansabdor shaxslar tomonidan shaxsiy xavfsizlikni ta'minlash maqsadida foydalanish uchun mo'ljallangan qurol xizmat quroli jumlasiga kiradi. Mudofaa vazirligi, Ichki ishlar vazirligi, Davlat xavfsizlik xizmati va boshqa tuzilmalar tomonidan qo'llaniladigan, jangovar harakatlarni olib borish hamda xizmat vazifalarini bajarish uchun mo'ljallangan qurol jangovar qurol hisoblanadi.

Shuningdek, Qonunda qurolni va uning o'q-dorilarini olish huquqiga ega bo'lgan subyektlar ro'yxati belgilangan. Maxsus organlar va harbiy tuzilmalar, maxsus xizmat vazifalariga ega bo'lgan, qurol ishlab chiqarish va uni realizatsiya qilish, ovchilik va otish sporti sohasidagi faoliyat bilan shug'ullanadigan yuridik shaxslar, qurolni kolleksiyalash yoki ko'rgazmaga qo'yish bilan shug'ullanadigan yuridik va jismoniy shaxslar, O'zbekiston Respublikasi fuqarolari, chet el fuqarolari, fuqaroligi bo'lmagan shaxslar ana shu ro'yxatga kiradi.

(Davomi 6-betda.)

(Davomi.

Shundan keyin "O'zbekiston Respublikasining Jinoyat, Jinoyat-protsessual kodekslariga va O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksiga o'zgartish hamda qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni muhokama etildi. Qayd etilishicha, Jinoyat kodeksiga va Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksiga shaxsga doir ma'lumotlarni himoya qilish to'g'risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun jinoyi va ma'muriy javobgarlik joriy etishni nazarda tutuvchi o'zgartishlar kiritilmoqda.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasiga chet eldan ish kuchini jalb qilish va undan foydalanish tartibini buzganlik uchun ma'muriy javobgarlik ham belgilanmoqda. Aholini ish bilan ta'minlash to'g'risidagi qonun hujjatlari buzganlik, mehnat qilishga ma'muriy yo'llar bilan majburlaganlik va bo'sh ish o'rinlarini bekigitanlik uchun ham ma'muriy javobgarlik kuchaytirildi. Qonun senatorlar tomonidan ma'qullandi.

chiqarish, ta'mirlash va realizatsiya qilish o'rniga fuqaroviy va xizmat quroli hamda uning o'q-dorlarini ishlab chiqarish, ta'mirlash va realizatsiya qilishdan iborat yangi faoliyat turi kiritilmoqda.

Mutaxassis davlat ijrochisi qarori bilan tanishgan kundan boshlab 15 ish kuni ichida yozma xulosa taqdim etishi shartligini nazarda tutuvchi o'zgartishlar ham kiritilmoqda. Kiritilayotgan o'zgartishga ko'ra ijro hujjatlarida undiruvchining yoki zardorning elektron pochta yoki mobil telefonining raqami (agar ular sudga yoki ijro hujjatini bergan boshqa organga (mansabdor shaxsga) taqdim etilgan bo'lsa) mavjud bo'lgan taqdirda, ijro ishini yuritishni qo'zg'atish to'g'risidagi xabarnoma uning qo'natilganligi va qabul qilinib olinganligi faktlarini qayd etish imkonini beruvchi maxsus avtomatlashtirilgan tizimdan foydalangan holda elektron pochtaga yoxud mobil aloqa vositalari orqali qisqa xabar (SMS) tarzida yuboriladi. Qonun senatorlar tomonidan ma'qullandi.

Bayonnomma deb yuritiladi) ratifikatsiya qilish nazarda tutilmoqda. Unga ko'ra XMTning har bir a'zosi Konvensiyadan kelib chiqadigan o'z majburiyatlarini ijro etish maqsadida majburiy mehnat xavfining oldini olishga, majburiy mehnat xavfini oshiradigan omillarni aniqlashga, ish beruvchilar majburiy mehnat amaliyotida ishtirok etishining oldini olish uchun ularni o'qitish va xabardor qilishga qaratilgan faol sa'y-harakatlar olib boradi.

Parlament a'zolarining fikricha, ushbu Bayonnomaning ratifikatsiya qilinishi majburiy mehnatning oldini olish, bunga majbur qilinganlarni himoya qilish va himoya vositalaridan foydalanishni ta'minlash bo'yicha yangi majburiyatlarni belgilagan holda xalqaro-huquqiy bazani mustahkamlash, shuningdek, XMT bilan munosabatlarda O'zbekistonning ijobiy imini shakllantirish, majburiy mehnatga duchor qilinganlar huquqlari va manfaatlarini himoya qilish sohasidagi rivojlangan mamlakatlar tajribasini o'rgangan holda xalqaro huquqni himoya qiluvchi tashkilotlar bilan amaliy hamkorlikni rivojlantirish imkonini beradi. Qonun senatorlar tomonidan ma'qullandi.

Shundan keyin senatorlar tomonidan Navoiy viloyatining Navoiy shahri va Karmana tumani chegaralarini o'zgartirish to'g'risidagi masala ko'rib chiqildi.

Bu masala birinchi navbatda hududlarning ijtimoiy infratuzilmasini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etishi ta'kidlandi. Jumladan, Karmana tumanidan ajratilayotgan hududda qariyb 7 ming kishi istiqomat qiladi.

torlar tomonidan ma'qullandi.

So'ngra parlamentning yuqori palatasi a'zolari Sirdaryo viloyati hokimining hududlarni rivojlantirish hamda xalq deputatlari mahalliy Kengashlari faoliyati to'g'risidagi hisobotini eshitdilar.

Yalpi hududiy mahsulot (YHM) hajmi 2018-yilda 8,2 trilion so'mni, 2017-yilga nisbatan o'sish sur'ati 102,1 foizni tashkil etganligi qayd etildi. 2019-yilning birinchi choragida YHM 1,8 trilion so'mni, o'tgan yilning o'sha davriga nisbatan o'sish sur'ati esa 102,6 foizga yetdi. Sanoat mahsulotlarini chiqarish hajmi 1673,4 milliard so'mni tashkil etdi va o'sha davrga nisbatan 100,5 foizga o'sdi. Viloyatning asosiy kapitalini ko'paytirish uchun 519,8 milliard so'mlik investitsiyalar kiritildi. Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar hajmi 543,2 milliard so'mni, 2018-yilga nisbatan o'sish 118,5 foizni tashkil etdi.

Hisobotni eshitishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 19-fevral kuni Sirdaryo viloyatiga tashrifi chog'ida bergan topshiriqlari ijrosiga, jumladan, viloyatning Xovos tuman markazini kompleks rivojlantirish chora-tadbirlariga asosiy urg'u berildi. Hozirgi vaqtda Xovos shaharchasi markazini qurish ishlari amalga oshirilayotganligi qayd etildi. Jumladan, 240 ta kvartiraga mo'ljallangan arzon narxlarda 10 ta besh qavatli uy qurish ishlari yuqori sur'atlar bilan olib borilmoqda. Bundan tashqari, 100 ta uy qurish uchun yer maydonlari ajratildi, qurilish ishlari boshlandi.

Shu bilan birga, Sirdaryo viloyatida hududlarni rivojlantirishga va xalq deputatlari mahalliy Kengashlari ishlarini samaradorligini oshirishga salbiy ta'sir ko'rsatadigan muammolar va kamchiliklar mavjud. Ayrim vazirliklar va idoralarda mavjud muammolarni hal qilishga kompleks yondashilmagligi tufayli bu masalalar dolzarbligini yo'qotmayapti. Jumladan, elektr bilan ta'minlovchi korxonalarda dispetcherlik punktlarining maxsus texnika bilan ta'minlanganlik darajasi 40-45 foizni tashkil etishi, bu esa tegishli xizmatlari sifatini ta'minlash uchun yetarli emasligi qayd etildi.

Shundan keyin yalpi majlis ishtirokchilari istiqbolli turizm yo'nalishida O'zbekiston xalqaro imijini oshirish choralari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga parlament so'rovi yuborish to'g'risidagi masalani ko'rib chiqdilar.

Mamlakatimizga sayohat qilishni xohlovchilar oqimini oshirishda jahon hamjamiyatini mamlakatimizda mehmonlar uchun yaratilayotgan shart-sharoitlar va imkoniyatlardan to'g'ri xabardor qilish muhim ahamiyat kasb etishi qayd etildi. Biroq xorijiy mamlakatlar tashqi siyosiy idoralarining rasmiy tavsiyalarida O'zbekiston haqida noxolis va eskirgan ma'lumotlar berilayotganligi tufayli bu sohada ijobiy o'zgarishlar sezilmayapti. Shu munosabat bilan tegishli parlament so'rovini yuborish zarurati yuzaga keldi. Masala senatorlar tomonidan ma'qullandi.

Shuningdek, parlament a'zolari Ichki ishlar vazirligi akademik litseylarida qonun hujjatlari ijrosi holati to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga parlament so'rovi yuborish haqidagi masalani ham ko'rib chiqdilar. Masala senatorlar tomonidan ma'qullandi.

So'ngra senatorlar fuqarolar-ning ko'chmas mulk obyektlari davlat ro'yxatidan o'tkazish, mulk huquqini rasmiylashtirish va ularni soliqqa tortishga oid qonun hujjatlari jirosi holati va bu sohadagi huquqni qo'llash amaliyoti to'g'risida, qishloq xo'jaligi- da mehnatga oid munosabatlarni tartibga solish hamda mazkur sohadagi norasmiy bandlik masalalari yuzasidan, mamlakatda imkoniyati cheklangan yoshlarning ta'lim olishi uchun yaratilgan shart-sharoitlar haqida, umum- ta'lim maktablari darsliklarining davlat ta'lim standartlari talablariga muvofiqligi to'g'risida avval yuborilgan parlament so'rovlari natijalarini ko'rib chiqdilar.

Muhokama etilgan masalalar yuzasidan Senatning tegishli qarorlari qabul qilindi.

Oliy Majlis Senatining yigirmanchi yalpi majlisida 18 ta masala, shu jumladan, 7 ta qonun ko'rib chiqildi.

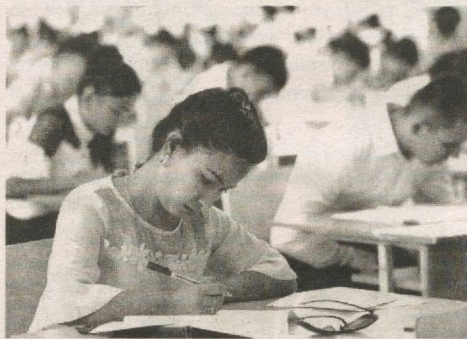
Senatorlar tomonidan ma'qullangan O'zbekiston Respublikasi qonunlari jamiyatning barcha sohalarida huquqiy asoslarning yanada mustahkamlanishini va islohotlar hamda o'zgarishlarning izchil amalga oshirilishini ta'minlashga qaratilganligi ta'kidlandi.

Shuning bilan O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining yigirmanchi yalpi majlisi o'z ishini yakunladi.

**O'zbekiston Respublikasi
Oliy Majlisi Senatining
Axborot xizmati**

Mutaxassis minbari

OTM fan olimpiadasi talabaga imtiyoz bersin

(Davomi. Boshi 1-betda.)

Yaqinda Qarshi muhandislik iqtisodiyot institutida “Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi” mutaxassisligi bo'yicha respublika fan olimpiadasining II bosqichida mas'ul vakil sifatida ishtirok etdim. Ushbu jarayonda bir necha marotaba yechimi nizomda ko'rsatilmagan munozarali holatlarga duch keldim. Bugun oliy ta'lim tizimida katta o'zgarishlar ro'y beryapti, ko'plab nomuhim qonun va qarorlar o'z kuchini yo'qotdi. Yillar davomida to'planib qolgan muammolarga barham berildi. Oliy ta'lim muassasalariga qabul jarayoni shaffoflashdi. Ehtiyojlardan kelib chiqib, sirtqi, maxsus sirtqi ta'lim yo'nalishlari tashkil etildi. Uzlaksiz ta'limning maktabgacha ta'limdan eng yuqori bo'g'inlarigacha ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan qator chora-tadbirlar ishlab chiqildi. Professor-o'qituvchi va talabalar uchun shart-sharoitlar yaratildi. Ilmiy tadqiqotlar olib borish uchun keng imkoniyatlar eshigi ochildi. Nazarimda, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining “Oliy ta'lim muassasalari talabalari respublika fan olimpiadasi to'g'risida”gi nizomini ham takomillashtirish vaqti keldi.

Respublika talabalar fan olimpiadasi xususida keskin, inkor qilib bo'lmaydigan achchiq haqiqat mavjud: olimpiadaning respublika bosqichi, odatda, o'zaro kelishmovchilik, noroziliklar, yozuv-chizuvlar bilan tugaydi va ko'p hollarda 1-o'rin tashkilotchi OTMga, 2-o'rin tayanch OTMga, 3-o'ringina haqiqiy talabgorga (shunda ham talaba va ustoz turtishuvlarda yengib chiq

olsa) nasib qiladi. Bu esa yillar davomida olimpiada nufuzining tushishi, unga past nazar bilan qaralishi, salohiyatli professor-o'qituvchilarning olimpiadaga nisbatan ishonchi yo'qolishi, oqibatda ushbu muhim vazifaning yangi ishga olingan, tajribasiz mutaxassislarga yuklatilishi va boshqa qator muammolarning yuzaga chiqishiga sabab bo'ldi.

Olimpiada uzluksiz ta'lim bo'g'inlarida iqtidorli yoshlarni aniqlash, ularni xalqaro miqyosdagi tanlovlar, olimpiadalarda ishtirok etishga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Fan olimpiadalarining oliy ta'lim turini saqlab qolish amalda bo'lgan “Oliy ta'lim muassasalari talabalari respublika fan olimpiadasi to'g'risida”gi nizomni qayta ko'rib chiqishni talab etmoqda. Shu o'rinda bir necha takliflarim bor. Bizningcha:

Birinchidan, olimpiadaga ilmiy salohiyati yuqori, ma'naviy yetuk, zimmasida javobgarligi bo'lgan mutaxassislar jalb qilinishi lozim.

Ikkinchidan, har qanday tanlov natijasi uchun rag'bat muhim rol o'ynaydi, yana bu fan olimpiadasi bo'lsa. Masalan, maktab fan olimpiadasi natijalariga ko'ra, g'olibni oliy ta'lim muassasiga o'qishga qabul qilish uchun imtiyoz bor. Nega OTM talabalari olimpiadasi uchun imtiyoz belgilanmagan? To'g'ri, pul mukofoti ko'rsatilgan. Moddiy rag'bat ham kerak, biroq o'z mutaxassisligi bo'yicha ta'lim olishni davom ettirish, masalan, davlat granti asosida magistraturada o'qish yoki mutaxassislik fanidan maksimal balni qo'lga kiritish kabilar talaba uchun muhim imtiyoz hisoblanadi.

Uchinchidan, nizomda olimpiada tili ko'rsatilishi lozim. Ishtirokchining muloqot tili qaysi til bo'lishidan qat'i nazar, ta'lim o'zbek tilida olib borilgan barcha yo'nalishlarda olimpiada davlat tilida o'tishi kerak. Masalan, kimdir rus tilida, kimdir qoraqalpoq tilida yozma ishlarni bajardi. Bu raqamlab tekshirish jarayonida aniqlandi va e'tirozlarga sabab bo'ldi. Ta'lim boshqa tillarda olib boriladigan yo'nalishlar uchun alohida tanlov o'tkazilishi maqsadga muvofiq.

To'rtinchidan, hakamlar hay'ati a'zolari qur'a tashlash yo'li bilan emas, jamoaning taklifi bilan shu fan bo'yicha respublikada o'ziga xos o'ringa va ilmiy salohiyatga ega bo'lgan, xolis mutaxassislardan saralab olinishi kerak. Qur'a yo'li bilan aniqlash tajribasiz, saviyasiz, o'z manfaatini

ustun qo'yadigan, talabaning iqtidorini qadrlamaydigan a'zolarning hay'at tarkibiga kirib qolishiga sabab bo'lmoqda.

Beshinchidan, oldingi yillari imtiyozli o'rinni olgan talabaning qayta-qayta olimpiadada qatnashishi cheklanishi kerak. Bu g'egemonlikni keltirib chiqaradi. Imtiyozdan boshqalarning ham foydalanishiga imkoniyat yaratilishi kerak.

Oltinchidan, olimpiadaning ikkinchi bosqichi uchun har to'rtta tur bo'yicha savol va topshiriqlar, testlar, ijodiy ish namunalari yo'nalishlar xususiyatidan kelib chiqib OTV tashkiliy qo'mitasi tomonidan to'planishi, saralanishi va muhrlangan holatda tashkilotchi OTMga olimpiadaga bir kun qolganda yetkazilishi maqsadga muvofiq. Tashkilotchi OTM talabasi doimo testlardan eng yuqori ball to'playdi, chunki savollar bilan tanish bo'ladi-da. Bu esa o'rinni e'tirozlarni keltirib chiqaradi. Vazirlik tomonidan savol va topshiriqlar bazasini shakllantirishda hamma OTMlar jalb qilinishi aytilsa-da, turli sabablarga ko'ra bu ish, asosan, tashkilotchi OTM ixtiyoriga qoldiriladi.

Yettinchidan, yo'nalish, mutaxassislik qat'i'y chegaralanishi kerak. Nizomda umumkasbiy va mutaxassislik fanlari bo'yicha olimpiada turlariga ajratiladi, ammo har doim OTMlar tomonidan e'tiborsizlik bilan nomutaxassis bo'lgan yo'nalishlarga talabalar yuborilishi bilan bog'liq muammo uchrab turadi. Masalan, “Biologiya” ta'lim yo'nalishi talabasi “Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi” mutaxassisligi bo'yicha olimpiadada ishtirok etishi mumkin emasligi nizomda aniq ko'rsatilishi lozim.

Sakkizinchidan, olimpiada turlari mutaxassislik xususiyatidan kelib chiqib aniq belgilanishi, baholash mezonlari, masalan, yozma ishning daftar yoki maxsus blankalarga yozilishi, hajmi, ajratilgan vaqt va boshqalar ham nizomda ko'rsatilishi kerak.

To'qqizinchidan, talabaning shaxsi va haqiqatan ham shu yo'nalish talabasi ekanligini tasdiqlovchi hujjatlar — o'zi tahsil olayotgan muassasa rahbarining yo'llanmasi, pasporti(asl nusxasi), baholash daftarchasi(asl nusxasi) bilangina olimpiadada ishtirok etishi mumkinligi nizomda shart qilib qo'yilishi lozim.

O'ninchidan, oliy ta'lim muassasalari reytingini aniqlashda talabalar fan olimpiadasi ikkinchi bosqichi natijalari muhim mezonlardan biri sifatida ko'rsatilishi kerak.

Nizomdagi bo'shliqlar olimpiada jarayonida munozaralar tufayli vaqtni o'rinsiz yo'qotishga, olimpiada nufuzini tushirishga sabab bo'lmoqda. O'ylaymizki, ta'limga e'tibor davlatning eng ustuvor vazifasiga aylangan bugungi kunda bu masala ham o'zining munosib yechimini topadi.

Bashorat BAHRIDDINOVA,
Qarshi davlat universiteti
“O'zbek tilshunosligi” kafedrası mudiri,
filologiya fanlari nomzodi

Dasturiy va texnik ishlanmalar sohasidagi islohotlar talaba-yoshlarga keng imkoniyatlar eshigini ochmoqda

Bugun yurtimizda axborot texnologiyalari sohasini innovatsion rivojlanirish jarayoni ta'lim tizimiga yangi ta'lim modeli — qobiliyatni rivojlanirish va innovatsiyalarga o'rgatishni joriy etish hamda ta'limda AKTni o'qitishda tizimli raqamli iqtisodiyot, blokcheyn va kriptovalyutalar texnologiyalarini chuqurroq o'rgatish dasturlari hamda o'quv adabiyotlarini yaratish kabi yangi talablarni qo'yimoqda.

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Urganch filialida tashkil etilgan dasturiy mahsulotlar, axborot texnologiyalari va innovatsion g'oyalari texnomarkazi yuqoridagi maqsadlarni amalga oshirishda muhim omil vazifasini o'tamoqda.

Hozir innovatsion dasturiy mahsulotlar yaratishning barcha bosqichlari, xususan, mahalliy va xorijiy dasturiy hamda texnik ishlanmalar, ilg'or texnologiyalar asosida innovatsiya tadbirkorligini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish,

dasturiy mahsulotlarni sanoatning turli sektorlariga taqdim etish, xorijiy va mahalliy kichik tadbirkorlar, olimlar va ishlanmalar yaratuvchi jamoalarni xalqaro kooperatsiyaga kiritish masalalarini hal etish, eksportga yo'naltirilgan dasturiy mahsulotlar ishlab chiqarilishini jadal rivojlantirish, innovatsiya tadbirkorlarining oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalari bilan o'zaro hamkorligini tashkil etish hamda qo'shma loyihalarni amalga oshirishda davlat-xususiy sherikligini yo'lga qo'yishga ko'maklashish texnomarkazning asosiy maqsad va vazifalaridir.

Texnomarkazda filial professor-o'qituvchilari va talaba yoshlar ish olib boradi. Ular bu yerda dasturiy va texnik ishlanmalar sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarni o'rganish bilan birga, o'zlari tayyorlagan va ishlab chiqargan dasturiy mahsulotlar, axborot texnologiyalari va innovatsion g'oyalarni amaliyotga tatbiq etish bilan shug'ullanadi.

Bugunga qadar markazning iqtidorli talaba-yoshlari turli ko'rgazma, musobaqa va ko'rik-tanlovlarda muvaffaqiyatli ishtirok etib kelmoqda. Ular orasida “BestSoft challenge — 2017” tanlovining respublika bosqichi sovrindori, 2018-yilgi iqtidorli yoshlar forumi hamda O'zLiDeP tomonidan o'tkazilgan “Xavfsiz internet” loyihasi ishtirokchisi Davlatyor Mengliye, “Innovatsion g'oyalari, texnologiyalar va loyihalar”, “Innoweek — 2018” va “ICTweek — 2018” axborot-

telekommunikatsiya texnologiyalari haftaligi ishtirokchisi, “Technovation challenge — 2018” xalqaro qizlar tanlovi respublika bosqichi hamda “STARTUP HAIFA” xalqaro tanlovi sovrindori Sevara Polvonova O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarni rivojlantirish vazirligining 2018-2019-o'quv yili stipendiyasini qo'lga kiritib, texnomarkaz faxriga aylandi.

Mamlakatimizda dasturiy va texnik ishlanmalar sohasidagi islohotlar izchil davom etar ekan, talaba-yoshlar bu islohotlarning ham yaratuvchilari, ham ijrochilari sifatida rivojlangan xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish hamda ularni hayotimizga tatbiq etishda yetakchi o'rin tutadi.

Umarbek JABBOROV,
Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
TATU Urganch filiali direktor o'rinbosari

Anjuman

Bu yil maktablarga qabul pullik bo'lmaydi

So'nggi kunlarda Vazirlar Mahkamasining "Bolalarni davlat umumiy o'rta ta'lim muassasalariga qabul qilish bo'yicha davlat xizmatlari ko'rsatishning ma'muriy reglamentini tasdiqlash to'g'risida" gi 469-sonli qaroriga ko'ra, maktablarga qo'shimcha kvota (pullik) orqali qabul tizimi yo'lga qo'yilganligi jamoatchilik orasida qator tushunmovchiliklarni keltirib chiqarayotgan edi. Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligida bo'lib o'tgan brifingda Xalq ta'limi vazirligi mutasaddilari shu masalaga oydinlik kiritdi.

Dastlab Xalq ta'limi vaziri Sherzod Shermatov qarorning mazmun-mohiyati haqida tushuncha berib o'tdi.

Vazirning ta'kidlashicha, bugungi kunda Toshkent shahrida 309 ta umumta'lim muassasasi mavjud bo'lib, ulardan 81 tasiga talab yuqori. Bu jami maktablarning 26 foizini tashkil etadi. Shu boisdan 26 foiz maktabda 43 foiz o'quvchi tahsil olmoqda. Ayrim maktablarda bir sinfda hatto 50 dan ortiq bola o'qiydi. Asosiy maqsad — mana shu holatga barham berish. Eski qabul tizimida korrupsiya va turli qo'ng'iroqlar orqali bolalarni talab yuqori bo'lgan maktablarga joylashtirish holatlari mavjud edi. Ammo ushbu maktab mikrohududidagi oddiy aholi esa farzandini boshqa maktablarga qo'yishga majbur bo'lgan. Natijada 81 ta maktabda o'quvchi soni oshib ketgan. Yangi tizimning afzalligi: Davlat xizmatlari markazi orqali mikrohududda yashayotgan aholi hech bir qiyinchilik va muammosiz farzandlarini maktabga joylash imkoniyatiga ega bo'ladi. Boshqa mikrohududda yashovchilar farzandining shu maktabda o'qishini xohlasa, qo'shimcha kvota orqali hujjatlarini Davlat xizmatlari markazlari orqali topshiradi. Bu orqali korrupsiyaning oldini olishga erishiladi. Tizim shaffoflashadi. Direktorlar turli iltimoslarni bajarishdan qutuladi.

Brifing qizg'in bahs-munozara va savol-javob tarzida kechdi. Chunki yangi joriy qilinayotgan tizim bo'yicha yig'ilganlarda savollar bisyor edi. Jumladan, qarorning nega xalq muhokamasi uchun maxsus portalga joylashtirilmagani va ommaga juda kech, ya'ni maktabga qabul boshlanishi arafasida ma'lum qilinganiga izoh so'raldi. Ushbu savolga mutasaddilar hozircha bu qaror pilot loyiha sifatida qo'llanilishi va joriy yilda mazkur 81 ta maktabga Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali yoki Davlat xizmatlari markazi orqali hech qanday to'siqlarsiz, inson omilining ishtirokisiz qabul tashkil etilishini bildirdi. Ya'ni, korrupsiya va tanish-bilishchilikdan xoli tarzda, direktor yoki boshqa mansabdor shaxslarning aralashuvisiz avtomatlashtirilgan tizim yordamida real vaqt rejimida hududiga ko'ra ro'yxatda qayd etilgan maktablarga yo'llanmani (o'sha zahotiy) rasmiylashtirish mumkin.

2019-2020-o'quv yilida mazkur 81 ta maktabga yangi tizimda hujjat topshirilsa-da, pullik xizmat yo'lga qo'yilmasligi ta'kidlandi.

Shuningdek, jurnalistlar tomonidan "Maktab mikrohududida istiqomat qiladigan 6,5 yoshdan o'tgan, ammo tegishli yilning 1-yanvaridan 31-dekabr qadar 7 yoshga to'lmaydigan bolalarning ham

qo'shimcha (pullik) kvota bo'yicha qabul qilinishi adolatdanmi?", "Rus tilida muiloqot qiladigan bolalar mikrohududida ta'lim rus tilida olib boriladigan maktab bo'lmasa, qanday yo'l tutiladi?", "Bu reglament maktab va o'quvchilarning tabaqalanishiga olib kelmaydimi?", "Konstitutsiyamizga zid emasmi?" kabi savollar berildi.

Xalq ta'limi vazirining aytishicha, poytaxtning 81 ta maktabida joriy etilayotgan yangi tartib O'zbekiston Konstitutsiyasiga zid emas.

— Har kim maktabda bepul ta'lim olish huquqiga ega. Hech kim, jumladan, Toshkent shahrida ham bolalar ta'limdan mosuvo qilinmaydi. Lekin Konstitutsiyada otana istalgan maktabga farzandini berishi qayd etilmagan, balki maktab ishlari davlat nazoratida ekani belgilangan, — dedi vazir.

Shuningdek, "Toshkent shahrida vaqtincha propiska asosida yashayotganlarning farzandlari yoki Toshkent viloyatidan poytaxtga qatnab o'qiyotgan, ishlayotgan ota-onalar uchun bu tizim noqulaylik keltirib chiqarishi, bu borada o'zgartirishlar kiritish mumkinmi?" degan savolga "Toshkent shahridagi 301 ta maktabdan faqat 81 tasida mikrohududdan tashqarida yashaydiganlarning 1-sinfga qabulida qo'shimcha to'lov joriy etilishi ko'zlangan. Chunki bu maktablarda o'quvchilar soni mE'yordan oshib ketgan. Boshqa maktablar uchun bunday qoida yo'q. Vaqtincha propiska asosida yashayotganlar yoki viloyatdan qatnab o'qiydiganlar bo'lsa, bemaol qolgan 220 ta maktabda o'qishi mumkin", deb javob qaytarildi.

Zilola MADATOVA,
Niginabonu SHUKUROVA,
"Ma'rifat" muxbirlari

Dolzarb mavzu

Adabiy talaffuz — madaniyat belgisi

Adabiy til millatni birlashtiradi. Afsuski, bog'chadan tortib, muntazam efirga uzatilayotgan teleko'rsatuv va radioeshittirishlarda adabiy til qoidalari qo'pol ravishda buzilmoqda.

Ona tili darslari o'quvchilarda nutqiy malakalarni ehtiyoj darajasida shakllantirish zarur. Har bir o'quvchi ona tilidan mohirlik bilan foydalana olishi, istalgan muiloqot vaziyatiga mos so'zlarni (xoh rasmiy, xoh ilmiy va xoh og'zaki nutq bo'lsin) jozibali, ta'sirchan ifodalay olishi kerak.

Noadabiy talaffuz ijtimoiylashuvining asosiy sabablaridan biri tilning fonetika, orfoepiya bo'limlari ilmiy jihatdan ham, metodik jihatdan ham alohida o'rganilmaganligi, ta'limga esa umuman tatbiq etilmayotganidir. Universitetlarning filologiya fakultetlarida, asosan, ona tili va adabiyot o'qituvchilari yetishib chiqayotgan bo'lsa-da, bo'lajak pedagoglarning nutqi, talaffuzi ustida maxsus ishlanmaydi. Bitiruvchilar nutqiy nuqsonlari bilan umumta'lim maktablariga,

akademik litsey va kasb-hunar kollejlari qabul qilinadi. Darslar yana hudud shevasida davom etib, nutq madaniyati masalasi muammoligicha qolib ketaveradi.

Respublikamizning turli hududlarida ayrim tovushlar talaffuzi o'ziga xos. Kuzatishlardan ma'lumki, Samarqand, Buxoro, Surxondaryo viloyatlarining ayrim hududlarida o' unlisining talaffuzida o'zgachalik bor. Qashqadaryo, Jizzax va Samarqand viloyatlarining aksariyat tumanlarida i-e, u-o, h-x tovushlari ishtirok etgan so'zlar aytilishida xatoliklar uchraydi. Ayniqsa, Toshkent shahrida adabiy til mE'yorlarining ommalashishi juda qiyin kechmoqda. Boz ustiga, poytaxtga turli viloyatlardan har xil lahja, sheva vakillari kelib, Toshkent shevasi bilan qorishgan bir "til" vujudga kelmoqda. Toshkent

aholisining katta-yu kichigi imlo-da x va h undoshlarini qo'llashda qiyinaladi, talaffuzda esa deyarli barcha o'rnlarda x chuqur til orqa undoshi qo'llanadi.

X va h undoshlarining imlosi murakkabligi barchani tashvishga qo'yadi. Shu paytgacha eng samarali usul sifatida ushbu harflar bilan yoziluvchi so'zlarni eslab qolish tavsiya etilgan. Ammo bundan soddaroq usul talaffuz bilan bog'liqlik, bu haqdagi metodik tavsiyalar alohida mavzuni talab etganidan, ikki-uch xatboshidagi xulosalar bilan cheklanib bo'lmaydi.

Maktabda o'quvchiga ona tili darslarida faqat grammatika qoidalari yodlatish an'anasi hanuz davom etmoqda. Chunki aksariyat ona tili o'qituvchilari "grammatikaboz"likni xush ko'radi. Umuman, ta'lim jarayonidagi turli omillar samaradorlikni pasaytiradi. Birinchidan, chet tili bilan ona tili o'qitishning maqsad va vositalari bir-biridan ma'lum ma'noda farq qiladi. O'zbek o'quvchisi nutq so'zlashni oilada o'rganadi. Hatto ayrimlari mak-

tabga o'qish va yozishni o'rganib keladi. Boshlang'ich sinflar o'qish va yozishni o'rganib, yuqori sinfga o'tadi. Endi u nimani o'rganishi kerak? Grammatikanimi? Bola doim ham grammatika qoidalari asosida gapirmaydi. To'rt yashar bola o'zi bilmagan holda nutqida ot, sifat, ega, kesim, hatto qo'shma gap-u ko'chirma gaplarni ifoda maqsadiga qarab qo'llay oladi. 5-sinfdan boshlab o'quvchiga adabiy talaffuzni, imloviy savodxonlikni, mantiqiy fikrlashni, o'z fikrini turli shakllarda ragon va ta'sirchan ifodalay olishni o'rgatish lozim. Uzuksiz ravishda turli ibratli matnlarni yodlatish orqali so'z boyligini oshirib borish zarur.

Ikkinchidan, darslik o'quvchining saviyasiga mo'ljallanib, minimal talablar asosida yozilgan ilmiy-metodik nashr. U o'qituvchi uchun emas. Muallim boshqa manbalarni o'qib, bilimni boyitishi kerak. Mohir o'qituvchi darslikda berilgan qiyinroq mavzuni osonroq, noaniqroq misolni aniqroq qilib tushuntirib beradi. Ijodiy yondashadi.

Hozirga qadar o'qituvchi o'z o'quvchisiga qaysi ma'lumotlarni yod olishi kerak-u, qaysilarni tushunish kifoya qiladi; qaysi mavzularni o'qitishda mashqdan foydalanish kerak-u, qaysilarida topshiriqlar muhim ahamiyat kasb etishini bilmay kelmoqda. Shu boisdan o'quvchilarning og'zaki va yozma savodxonligidagi muammolarni bartaraf etish qiyin kechaypti.

Tavsiyalar. Ona tili darslarida ham xuddi biror chet tilini o'rgan-gandek, avvalo, talaffuzi qiyin tovushlar ustida jiddiy ishlash kerak. Bu o'rinda talaffuz holati aks etgan oksilografik rasmlardan (ayrimlari foydosi bo'ladi), asosan, maxsus fonetik mashqlardan unumli foydalanish samara beradi. Adabiy talaffuzga o'rgatishning eng samarali yo'li o'qituvchining o'zi tanlagan matnii qayta o'qib yoki yoddan aytib berishidir. Bu usuldan to'laqonli foydalanish uchun ona tili fani o'qituvchilarining talaffuzi talabga javob berishi zarur.

G'ofir HAMROYEV,
RTM filologiya fanlari
bo'limi boshlig'i

Xudoyqulova dars berishga haqli emas

(Davomi. Boshi 1-betda.)

Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 4-oktabrdagi 164-sonli qarori asosida Xalq ta'limi vazirligining 2018-yil 14-iyundagi 160-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Xalq ta'limi xodimlari lavozimlarining asosiy malaka tavsiflari" da:

a) boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun boshlang'ich ta'lim ixtisosligi bo'yicha kamida o'rta maxsus pedagogik ma'lumot;

b) fan o'qituvchisi uchun fan yo'nalishiga to'g'ri keluvchi kamida bakalavr darajasidagi oliy pedagogik ma'lumot yoki kamida bakalavr darajasidagi oliy ma'lumot va fan yo'nalishiga to'g'ri keluvchi kursi tugatganlik;

d) xorijiy tillardan birining boshlang'ich bosqichini va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishni bilish talab etiladi.

Haqiqatan ham, maqolada ta'kidlanganidek, mutaxassisligi to'g'ri kelmasa-da, N.Xudoyqulova turli tashkilotlarga beto'xtov arizabozliklardan keyin yuqori tashkilotlarning ko'rsatmasi asosida Samarqand shahridagi 48-umumta'lim maktabiga 2018-yil 12-yanvardan uyda yakka tartibda ta'lim beruvchi o'qituvchi vazifasiga ishga qabul qilinib, 4-sinfda o'qiydigan nogiron qiziga uyda ta'lim berish bilan shug'ullangan.

Xalq ta'limi vazirligi va Sog'liqni saqlash vazirligining 2015-yil 10-iyundagi 15-mh-sonli qaroriga asosan "Jismoniy yoki psixik rivojlanishida nuqsoni bo'lgan hamda uzoq vaqt davolanishga muhtoj bolalarning uyda yakka tartibda ta'lim olishlarini tashkil etish tartibi to'g'risida" ishlab chiqilgan nizomga ko'ra:

Uyda yakka tartibda ta'lim berish-

ning asosiy maqsadi — o'quvchilarning ta'lim olishga bo'lgan huquqlarini ta'minlash hamda ularning ta'lim olishlari uchun zarur sharoit yaratish;

o'quvchini jonkuyar, mas'uliyatli va kamida 5 yil pedagogik tajribaga ega bo'lgan mutaxassis o'qituvchi bilan ta'minlash vazifalari belgilab qo'yilgan.

Uzoq vaqt davolanishga muhtoj o'quvchilarning uyda yakka tartibda ta'lim olishi uchun tasdiqlangan o'quv rejasida 5-sinf o'quvchisiga jami 10 soat, ya'ni rus tilidan 1 soat, ona tili va adabiyotdan 4 soat, xorijiy tildan 0,5 soat, tarixdan 1 soat, matematikadan 2 soat, biologiyadan 0,5 soat, tabiat va geografiyadan 0,5 soat, tasviriy san'atdan 0,5 soat dars o'tilishi belgilangan.

Ushbu me'yoriy hujjatlarga ko'ra, yuqori sinf o'quvchilariga har bir fandan alohida oliy ma'lumotli mutaxassis o'qituvchi dars berishi kerak.

Samarqand shahar xalq ta'limi bo'limi tomonidan N.Xudoyqulovaga nogiron farzandi borligi inobatga olinib, yashash manzili yonidagi Spitamen shohko'chasidagi 68-umumta'lim maktabi boshlang'ich sinflarida jami 10 soat texnologiya (mehnat) va jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi vazifasiga ishga joylashish taklifi berilgan. Fuqaro N.Xudoyqulova tomonidan bu taklif rad etilgan.

Samarqand shahridagi 48-umumta'lim maktabi direktori tomonidan boshlang'ich kasaba uyushma qo'mitasi bilan kelishgan holda 2018-yil 28-avgustda N.Xudoyqulovaga ma'lumoti va mutaxassisligi malaka talabiga mos kelmasligi sababli u bilan tuzilgan mehnat shartnomasi bekor qilinishi haqida ogohlantirish xati yuborilgan va 2018-yil 28-avgustdagi 110-sonli buyruq bilan 2 oy muddatga kompensatsiya puli to'langan.

North - Africa va Tuzilgan

Marifat

Xalq shaxslari gazetasi

Musobaqalar o'quvchi shijoatini so'ndirmasin!

Ushbu maqolada o'quvchilarning ta'lim olishga bo'lgan huquqlarini ta'minlash hamda ularning ta'lim olishlari uchun zarur sharoit yaratish...

Ushbu maqolada o'quvchilarning ta'lim olishga bo'lgan huquqlarini ta'minlash hamda ularning ta'lim olishlari uchun zarur sharoit yaratish...

Samarqandda sudyalarga kimga xizmat qilaydi?

Ushbu maqolada sudyalarning ta'lim olishga bo'lgan huquqlarini ta'minlash hamda ularning ta'lim olishlari uchun zarur sharoit yaratish...

Samarqandda sudyalarga kimga xizmat qilaydi?

Ushbu maqolada sudyalarning ta'lim olishga bo'lgan huquqlarini ta'minlash hamda ularning ta'lim olishlari uchun zarur sharoit yaratish...

Ikki oy muddat yakunlangandan keyin 2018-yil 29-oktabrda N.Xudoyqulovaga maktab direktori tomonidan 183-sonli mehnat shartnomasi bekor qilinishi to'g'risida buyruq nusxasi yuborilgan. N.Xudoyqulova 2018-yil 24-noyabr kuni 5-oktabrdan 23-noyabrgacha bo'lgan muddatga mehnatga layoqatsizlik varaqasini taqdim etgan. Shu sababli maktabning 29-oktabrdagi 183-sonli buyrug'i bekor qilinib, kompensatsiya davri 2018-yil 24-noyabrdan boshlab 23 kunga uzaytirilgan va 2018-yil 17-dekabrda N.Xudoyqulovaga mehnat shartnomasi bekor qilinishi to'g'risida 210-sonli buyruq yuborilgan.

2019-yil 11-fevral kuni Fuqarolik ishlari bo'yicha Samarqand viloyat sudi tomonidan N.Xudoyqulovani uyda yakka tartibda ta'lim beruvchi o'qituvchi vazifasiga tiklash bo'yicha qaror qabul qilingan. Qaror ijrosini ta'minlash maqsadida 48-umumta'lim maktabi direktori Sh.Hasanova tomonidan uyda yakka tartibda o'qitish uchun oliy pedagogik ma'lumotga ega bo'lmasa-da, N.Xudoyqulovaga 1 soat dars ajratilgan. Qolgan 9 soat dars boshqa mutaxassis o'qituvchilarga taqsimlab berilgan.

Maqolada Fuqarolik ishlari bo'yicha Samarqand viloyat sudi o'z himoyasiga olgan N.Xudoyqulovaning kimligi va faoliyati haqida batafsil ma'lumot berilgan. Xalq ta'limi vazirligi maqolada jurnalist tomonidan keltirilgan fikrlarga to'liq qo'shilgan holda O'zbekiston Respublikasi Oliy sudidan amaldagi qonunchilikka asosan odilona hukm chiqarib, adolat qaror topishini kutib qoladi.

Zero, yosh avlod kelajagi o'z bilimi, tajribasi, pedagogik mahorati va yuksak insoniy fazilatlari bilan shaxsiy namuna bo'la oladigan fidoyi ustozlar qo'lidadir.

Xalq ta'limi vazirligi tomonidan Samarqand viloyat xalq ta'limi boshqarmasi, Samarqand shahar xalq ta'limi bo'limi rahbar va mas'ul xodimlari tegishli masalalar yuzasidan ogohlantirilib, ularga me'yoriy hujjatlarni amaldagi qonun va qonunosti hujjatlariga muvofiq ravishda yuritish, umumta'lim maktablarda sog'lom ishchi muhitini yaratish bo'yicha tegishli ko'rsatmalar berildi.

Alisher UMAROV,
Xalq ta'limi vazirligining
birinchi o'rinbosari

Ijodkor bolalar maskani

Muborak tumanidagi 7-maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarga zamonaviy ta'lim-tarbiya berilmoqda. Ular uchun mashg'ulot xonalari zamonaviy jihozlar bilan ta'minlanib, yetarli shart-sharoit yaratilgan. Bolajonlarga "Ilk qadam" davlat dasturi asosida tarbiya berish barobarida sport va badiiy to'garaklarga jalb etish ishlariga ham katta e'tibor qaratilgan. Masalan, shashka, badiiy gimnastika, kurash, raqs va rassomlik to'garaklari tashkil etilgan.

— Mashg'ulotlarni bahavo tabiat qo'ynida o'tkazishga, bolalar bilan individual ishlashga intilyapmiz, — deydi MTM mudirasi Nargiza Abdiyeva. — Besh tashabbus bo'yicha muassasamizda maxsus o'quv dasturi hamda "Yo'l xaritasi" ishlab chiqilgan. Turli harakatli o'yinlar, to'garaklar, sport musobaqalari bolajonlarning bo'sh vaqtlari yanada mazmunli o'tishini ta'minlayapti. Muassasamiz qoshida kichik ku-

tubxona tashkil etilib, ota-onalar hamda hamkorlar bilan birgalikda kitob fondi boyitib borilmoqda.

Maskanda haftaning har payshanba kuni "Ishlab chiqarish kuni" sifatida belgilangan. Ishlatilgan mahsulotlardan turli o'yinchoqlar yasab, bog'chadagi o'yinchoqlar soni oshirib borilmoqda. Bu ularni ijodkorlik, chaqonlik, ozodalik va tejamlorlikka o'rgatadi.

O'ktam MEYLIYEV,
"Ma'rifat" muxbiri

SHAVKAT MIRZIYOYEV QOZOG'ISTON BOSH VAZIRINI QABUL QILDI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 21-iyun kuni Hukumatlararo komissiyaning navbatdagi majlisida ishtirok etish uchun mamlakatimizga kelgan Qozog'iston Respublikasi Bosh vaziri Asqar Maminni qabul qildi.

Davlatimiz rahbari O'zbekiston bilan Qozog'iston o'rtasidagi do'stlik va strategik sheriklik munosabatlari izchil mustahkamlanib, iqtisodiyotning turli tarmoqlarida o'zaro manfaatli hamkorlik jadallashib borayotganini katta mamnuniyat bilan qayd etdi.

O'z navbatida, Asqar Mamin Shavkat Mirziyoyevga samimiy qabul uchun minnatdorlik bildirib, Qozog'istonning Birinchi Prezidenti — Elboshi Nursulton Nazarboyev va Prezident Qosim-Jomart Toqayevning salomi va ezgu tilaklarini yetkazdi.

Uchrashuvda qardosh mamlakatlarimiz rahbarlari darajasidagi muntazam uchrashuvlar va ishonchga asoslangan mu-

loqot ikki tomonlama munosabatlarni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qilib, ularni aniq amaliy mazmun bilan boyitgani ta'kidlandi.

Ilk bor hukumat rahbarlari darajasida o'tkazilgan Hukumatlararo komissiya majlisi savdo, investitsiyalar, qishloq xo'jaligi, transport va logistika, turizm va boshqa yo'nalishlarda istiqbolli loyihalarni ilgari surishning samarali mexanizmi ekani qayd etildi.

Hududlararo aloqalar va madaniy-gumanitar almashinuvni kengaytirish, jumladan, O'zbekistonda Qozog'iston yili doirasidagi qo'shma tadbirlarni o'tkazishga alohida e'tibor qaratildi.

Qozog'iston Bosh vaziri ko'p qirrali sheriklik munosabatlari yanada mustahkamlash va oliy darajada erishilgan kelishuvlarni so'z-suz ro'yobga chiqarish borasidagi intilishi qat'iy ekanini ta'kidladi.

O'ZA

Inson omilidan texnologiya sari

Milliy matbuot markazida "Oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar attestatsiyasi tizimiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy qilish" mavzusida matbuot anjumani bo'lib o'tdi.

Anjumanda oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar attestatsiyasi sifati, samaradorligi va shaffofligini oshirish hamda attestatsiya jarayonida ilmiy jamoatchilik ishtirokini faollashtirish va kengaytirish masalalari yuzasidan fikr almashildi.

— Joriy yilning may-noyabr oylari davomida OAKga joriy qilish uchun 5 ta axborot tizimini ishlab chiqmoqdamiz,

— deydi OAK axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish markazi direktori Zokirxoja Tojixojayev. — Bular dissertatsiyalarning onlayn muhokamasi, ilmiy darajalar hamda ilmiy unvonlar bo'yicha attestatsiya ishlarini qabul qilish, jo'natish, ekspertizadan o'tkazish va tegishli boshqa attestatsiya tadbirlari ijrosi muhokamasi axborot tizimlari, ilmiy kengashlar

o'rtasidagi yozishmalar hamda ilmiy darajalar beruvchi ilmiy kengashlarning yagona axborot bloki kabilardir. Mazkur axborot tizimlari oktabr oyidan test rejimida ishga tushiriladi.

Shuningdek, tadbirida attestatsiya jarayoniga inson omilining aralashuvini keskin kamaytirish, axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan keng foydalanish hamda ilmiy jamoatchilik faolligini oshirish borasida ham qator amaliy takliflar bildirildi.

Fayoza AVLAYEVA,
"Ma'rifat" muxbiri

Yoshlarni birlashtirgan tadbirlar

Beshta muhim tashabbus bo'yicha O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filialida tajribali ustoz Liza O'razimbetova, taniqli aktyor Bazarboy Nazarimbetov san'atga qiziquvchi yoshlarga mahorat darslari o'tdi, ularning ko'plab savollariga javob berdi.

Tasviriy san'at yo'nalishida yosh mo'yqalam sohiblari shaharning eng so'lim manzarasi bag'rida "Mening yozgi dam olishim" mavzusida rasm chizib, iqtidorlarini namoyish etishdi. Shuningdek, tadbir ishtirokchilari kompyuter savodxonligi, eng kitobxon o'quvchi yo'nalishlarida interaktiv o'yinlar, mahorat darslarida qatnashib, bilim va iqtidorini sinovdan o'tkazdi. Ko'plab qizlar soch turmaklash, go'zallik sirlari, tikish-bichish kabi hunar sirlari bo'yicha chevarlik darslarida zarur maslahat

va ko'rsatmalar olish imkoniga ega bo'lishdi.

— Yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularni ommaviy sportga jalb qilish sog'lom turmush tarzi asosi hisoblanadi, — deydi eshkak eshish bo'yicha xalqaro musobaqalar sovrindori, "Mard o'g'lon" davlat mukofoti sohibi Islambek Mambetnazarov. — O'tkazilgan tadbir doirasida sportsevar yoshlarga mahorat darslari o'tdik. Ulardagi sportga qiziqishni, shijoatni ko'rib, xursand bo'ldik. Mavjud imkoniyatlarni yana ham kengaytirish, faqat markazda emas, chekka tumanlarda ham mazkur sport turini ommalashtirishga harakat qilamiz.

O'tkazilgan tadbirlar yoshlarni el-yurtga foydasi tegadigan, barkamol inson bo'lib voyaga yetishi yo'lida birlashtira olganligi bilan ahamiyatli bo'ldi.

Nesibeli MAMBETIRZAYEVA,
"Ma'rifat" muxbiri

Ta'lim sifatini oshirishning muhim omili

Yakkabog' tumanidagi 8-maktabda "Xalqaro baholash dasturlarida muvaffaqiyatli ishtirok etish — ta'lim sifatini oshirishning muhim omili" mavzusida ta'lim sifatini baholashda xalqaro tadqiqotlarga tayyorgarlik ko'rishga bag'ishlangan seminar bo'lib o'tdi.

Unda PISA, PIRLS, TIMSS dasturlari haqida to'liq ma'lumot berildi, fikr va takliflar tinglandi. Viloyat xalq ta'limi boshqarmasi xorijiy tillar metodisti B.Ochilovning "Xalqaro tadqiqotlarga tayyorgarlik ko'rish bo'yicha xalq ta'limi tizimi xodimlarining vazifalari" mavzusidagi ma'ruzasidan qatnashchilar yetarli ma'lumotlarni oldi. B.Ochilov o'qituvchilarga o'z tajribalaridan xorij ta'limi bilan milliy ta'lim tizimidagi bog'liqliklar haqida misollar keltirdi.

Rossiya Federatsiyasida o'tkazilgan xalqaro seminarda olgan bilimlari bilan o'rtoqlashdi. Xalq ta'limi boshqarmasi aniq fanlar metodisti B.Kamolov "O'quvchilarning matematik va ijodiy fikrlash savodxonligini baholash" mavzusini yoritib berdi. 2-umumta'lim maktabi direktorining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari K.Baxtiyovanning "PISA tadqiqotlariga tayyorgarlik ko'rish va o'tkazishning o'ziga xos xususiyatlari" haqidagi ma'ruzasini ham-

da Yakkabog' tuman XTB tabiiy fanlar metodisti A.Samadovning "O'quvchilarning tabiiy fanlar bo'yicha savodxonligini baholash" mavzusidagi ma'ruzalari yig'ilganlarda qiziqish uyg'otdi. Tuman XTB ta'lim sifati monitoringi sho'ba bosh inspektor-metodisti Z.Rasulova muhokama uchun so'zga chiqib, mavjud savollarga javob berdi. Shuningdek, yangi o'quv yiliga tayyorlangan rejalar bilan tanishtirdi.

Seminar so'ngida o'z ma'ruzalari bilan ishtirok etgan o'qituvchilarning ishlarini viloyat miqyosida ommalashtirishga tavsiya etildi.

Ra'no MANAZAROVA,
Dilnoza BOQIYEVA

O'qituvchi
nimani
o'ylaydi?

✓ 18 yillik stajga ega o'qituvchiman. Bir maktabdan boshqa maktabga ishga o'tdim. Oldingi maktabimda menga ustama berilgan. Ammo o'tgan o'quv yilida yangi maktabda bir yil ustamasiz ishladim. Direktorimiz siz 3 yildan keyin ustama olasiz, dedi. Aslida ustama o'qituvchining bir yil davomida erishgan yutuqlariga qarab belgilanmaydimi?

Lola DO'STMURODOVA

✓ Odatda katta tanaffus uchun necha daqiqa ajratilishi kerak? Maktabimizda 20 daqiqa beriladi. Bu o'qituvchiga ham, o'quvchiga ham kamlik qiladi. Oshxonada odam ko'pligidan uzoq navbat kutishga to'g'ri keladi yoki atrofdagi boshqa do'kon va oshxonalarga borib kelishga ham ancha vaqt ketadi. Aksariyat o'quvchilar keyingi darsga kechikib keladi. Ovqatlanishga ulgur-maganlari esa darsda o'tirgisi, mavzuni tinglagisi kelmaydi.

Muslima QORABOYEVA

✓ Maktabimizda musiqa darslari cholg'u asboblarsiz o'tiladi. O'quv yili so'ngida 5 tashabbus bo'yicha o'quvchilarning musiqiy bilimini oshirish, ularni san'atga oshno qilish bo'yicha topshiriq berildi. Kerakli cholg'u asboblarsiz bolaga qanday musiqiy bilim berish mumkin? Biz ham o'quvchilarning orasidan yaxshi sozanda, bastakor va qo'shiqchilar chiqishini juda xohlaymiz. Ammo...

Turg'un HAMROYEV

✓ Ota-onalarga forma masalasi-da bir nima deyishga ikkilanib turgan edim... Bu masala o'z yechimini topganidan xursand bo'lib tursak, maktabga qabul pullik bo'ldi. Faqat bu yil uchun bekor qilindi. O'zbek oilalari serfarzandligini hisobga olsak, turli to'lovlar bizga og'irlik qiladi. Qolaversa, topayotgan daromadimiz ham buni ko'tarmaydi. Chunki o'zimizning ham 4 nafar farzandim bor.

Himoyatxon QODIROVA

✓ Respublikamizning turli hududlarida yangi turarjoylar qurilmoqda. Qanchadan qancha aholi yangi uylarga ko'chib o'tyapti. Ammo barcha joylarda ham birdek ta'lim maskanlari qurilib, foydalanishga topshirilmadi. Shunday ekan, ota-onalar farzandlarini uzoqroq hudud-dagi boshqa maktablarga berishga majbur bo'lmoqda. Aslida maktablar aholi turarjoylariga qarab qurilishi kerak emasmi?

Gulchehra ASHUROVA

✓ "Falon maktabning o'quvchisi imtihondan yiqilibdi" degan gapni hech eshitganmisiz? Albatta, eshitmagansiz! Eshitmasangiz ham kerak! Qaysi maktab shunday nom chiqarishni xohlaydi? O'quvchilarning yil bo'yi o'qimay yurib-yurib "3" bahosini olib bitirib ketishyapti. Bir-ikki bola sinfdan qolsa yoki imtihondan yiqilsa, o'quvchilarningizga dars bo'lar edi.

Zeyarxon HAMROYEVA

Mulohaza

Muhim ma'naviy ozuqa

Kitob orqali olinadigan ilm va ma'rifat ziyosi hayot yo'llarimizni yoritadi, ong-u shuurimizni boyitadi. Bugun mutolaaga bo'lgan e'tibor har qachongidan-da oshganini ko'rib, qalb quvonchga to'ladi. Ayniqsa, kitobxonlik tanlovlarida qizlarimizning faol qatnashayotganini ko'rsam, faxrlanaman. Chunki ular bo'lg'usi onalardir. Ular qancha bilimli va ma'naviyatli bo'lsa, millat yuksaladi.

Kitob o'qigan qizlarni bir qarashda bilish mumkin, ularning yuzidan nur yog'ilib turadi. Va bunday qizlar, albatta, qadrlanadi.

Faylasuf Mark Tulliy Sitseronning ta'kidlashicha, kitob kirmagan xonadon jonsiz tanaga o'xshaydi. Shu ma'noda qizlarda kitob o'qish madaniyatini rivojlantirish ta'lim-tarbiya jarayonini yuksak darajaga olib chiqishga xizmat qiladi.

Qizlarimiz adabiy asarlarni o'qish va tushunish orqali mustaqil fikrlashga, mulohaza yuritishga o'rganadi. Ularda asta-sekin tabiat va jamiyat haqida mustaqil nuqtayi nazar, qarash shakllanadi. Zero, shu fazilatlar qiz bolaning fikrlashi, mustaqil o'ylashi, to'g'ri xulosa chiqarishi, qat'iy qarorga kelishida zarur ahamiyatga ega.

Har bir oilada matbuot nashrlari va kitoblar bo'lishi zarur. Kitob faqat yaxshi hordiq chiqarish vositasi bo'libgina qolmay, aqliy kamolotga yetkazuvchi va insonni

ulug'vorlikka yetaklovchidir. Shuning uchun hammaning uyida o'z kasb-koriga oid asarlar, turfa kitoblar, davriy matbuot nashrlari va badiiy adabiyotlar bo'lishi nur ustiga nur.

Kitob mutolasi orqali qiz bolaning badiiy obrazlar hayoti, taqdiri, kechinmalari haqidagi bilimni oshiribgina qolmay, kelajakka ishonchini mustahkamlaydi. Ijtimoiy ongini shakllantirish, jamiyat va oiladagi yurish-turish qoidalarini tartibga solish, oila va mehnatga bo'lgan munosabatini rivojlantirish, xatti-harakati, faoliyatini nazorat qilishida asos bo'lib xizmat qiladi.

Shunday ekan, ota-onalar qizlariga o'qish zarur bo'lgan kitoblarni ko'rsatishi va tushuntirishi, ularga talablar qo'yishi, tekshirishi va tuzatishi, o'qilgan kitoblar uchun rag'batlantirishi dardkor.

Umida XUSHVAQTOVA,
Shahrisabz tumanidagi
15-maktab-internet direktori

Vahshiylik din tanlamaydi

Ikki oy muqaddam sodir bo'lgan mudhish hodisa butun dunyo aholisini larzaga soldi. Yangi Zelandiyaning Kreystcherch shahridagi "An-Nur" va "Linbud" masjidlariga qilingan hujum nafaqat musulmon olamini, balki yuragida rahm-shafqat tuyg'usi bo'lgan barchani o'ylantirgani tabiiy hol, albatta.

Juma namozi payti 40 nafardan ortiq musulmonning vahshiylarcha o'ldirilishiga va 49 insonning jabrlanishiga sababchi bo'lgan Brenton Tarrant ushbu xunrezlikni "Facebook"dagi sahifasida "jonli efir" tarzida ommaga havola etgan. Videotasvirda u qurbonlarning aksariyatini ibodat paytida go'yoki kompyuterda o'yin o'ynagandek sovuqqonlarcha otib tashlaganini ko'rish mumkin.

Aksariyat xorij OAVlari va saytlari ushbu shaxsni shunchaki "jinoyatchi" yoki "qurolli shaxs" deya tilga oldi. Xususan, BBC, "The New York Times", "Washington Post" gazetalari tarqatgan ma'lumot va xabarlarida uning harakatiga nisbatan birorta ham "terror" degan so'zni topolmaysiz. Chunki qotil musulmon emas, jabrlanganlar esa musulmonlardir. Agar shu ishni islom dini niqobidagi biror kishi qilganida, qurbonlar boshqa din vakillari bo'lganda edi, butun G'arb OAV "terror" so'zini qayta-qayta aytar edi.

Aslida, "terrorizm" lotinchadan olingan bo'lib, qo'rqinch, dahshat, siyosiy raqiblarni, muxolifatni yo'qotish yoki qo'rqitish, aholi o'rtasida vahima va tartibsizliklar keltirib chiqarish maqsadidagi zo'rvonlik harakatlarini ifodalaydi. Terrorizm o'rta asrlardan boshlab barcha mintaq va mam-lakatlarda uchragan. Lekin o'tgan asrning oxirlaridan uning

yangi ko'rinishlari vujudga keldi. Jumladan, chet davlat va hukumat rahbarlarini, ularning diplomatik vakillarini o'ldirish yoki o'g'irlash, elchixonalar, missiyalar, xalqaro tashkilotlarning binolarini portlatish, aeroport va vokzallarda portlashlar sodir etish, havo kemalarini olib qochish, odamlarni garovga olish kabi holatlar kuzatildi. Lekin amalda g'arb jurnalistlari bu so'zni islom diniga e'tiqod qiluvchi (aniqrog'i, dinni niqob qilgan)larga nisbatan ishlatmoqda.

Bu yo'l bilan ular islom dinini xalqaro terrorizm bilan bog'lash orqali uni G'arb jamiyati uchun notinchlik manbai sifatida ko'rsatmoqda. Ularning maqsadi kundan kun ko'payib borayotgan musulmonlar safini qisqartirishdir. Natijada barcha musulmonlar terrorist emas, lekin barcha terroristlar musulmon, degan tushuncha odamlar ongini egallab olyapti. Bularning hammasi ayrim OAVlarning masalaga noxolislik bilan yondashishi oqibatidir. Bunga o'xshash misollarni ko'plab keltirish mumkin.

Shu kabi voqealar ro'y berganda jurnalistlar buni yoritish uchun abylanuvchining diniga, e'tiqodiga e'tibor qaratishi shunchalik muhimmi? Nazarimda, bu yerda dinning ahamiyati yo'q. Chunki, vahshiy odamning dini bo'lmaydi.

Robiyabonu NURALIYEVA

San'atkorning boyligi

Inson ovozining imkoniyatlari, sir-u sinoatlari, turli mezonlari-yu behisob jozibalari bashariyatni hayratga solib keladi. Bu sirlarni idrok etish uchun turli tadqiqotlar olib borilgan. Bu jarayon hozir ham o'z oqimida davom etib, izlanishlar olib borilayotgani quvonarlidir.

O'zbek musiqa san'atida xonandalikning qator turlari mavjud. Ular milliy an'anaviy ijro uslublari yoki vokal ijrochiligi andozalaridagi eng mumtoz talqinlar bilan tavsiflanadi. Asosiy mezon esa ovoz sofigi, jozibali, mukammal talqin, keng diapazon, shunga xos ko'lam va mahoratda o'z ifodasini topadi. Bunga erishish uchun esa saboq, ilm, bilim, sabot hamda uquv lozim. Ovoz talqini fiziologik, anatomik amaliyotlar bilan bog'liq. Ularni anglash, idrok etish va to'g'ri qo'llash xonandalik san'atining benuqsonligini ta'minlab beradi. Bu haqda jahon musiqashunoslari, fizika va tibbiyot matnaxassislari bir qator darslik va qo'llanmalar yozgan.

Xonandaning go'zal xonishi, undan taraladigan betimsol ruhiy quvvat odamzodni yashashga va ezigulikla chorlab kelgan. Soz chalinganda inson tanasi junbushga kelib, qo'l-oyoq, tana harakatlarida, yuz, ko'z ifodasida va, ayniqsa, ovozda o'z aksini topadi. Xush ovoz har bir xonanda uchun boylik hisoblanadi.

Shu boylik orqali elga taniladi va kelajak avlodga ulkan ma'naviy boylik meros qoldiradi. Xonandalik ovozni ijro uchun to'g'rilash, an'anaga xos tarbiyalash va unga doimo quvvat, malaka va joziba baxsh etuvchi mashqlar bilan shug'ullanib borishni talab etuvchi san'atdir.

San'atning bashariyat hayotidagi o'rni, musiqaning inson ruhiyatiga beqiyos ta'siri, go'zal kuy, ohang va taronalarning hayotbaxsh ta'sirini har qanday vaziyatda anglab yetish va sezish mumkin. Zero, musiqa inson yuragida albatta aks-sado beradi. Musiqaning beqiyos ta'sir kuchi faqat xursandchilik kunlari emas, balki inson boshiga turli sinovlar tushgan, yuragi iztirobga to'lgan og'ir damlarda ham namoyon bo'ladi. Musiqada shunday bir sehr mujassamki, uni tushunish, ta'sirini sezish uchun hech qanday tarjimon kerak emas.

Hilola QOBILOVA,
O'zbekiston davlat konservatoriyasi
talabasi

Bolalik chog'larimizni eslab entikamiz. Ammo oramizda bolaligidan uyaladigan, uni eslamaslikka urinadiganlar borligi haqida o'ylab ko'rmaymiz. Qadrli bolajonlar, sizlarga o'qish uchun aynan Tohir Malikning "Alvido, bolalik" asarini tavsiya etganimizning sabablari bor. Chunki ayni dam hayot yo'lini tanlaydigan, kelajak poydevorini quradigan yoshdasiz. Xato qilishga haqqingiz bor. Ammo u sizning yanada yaxshiroq bo'lishingiz uchun xizmat qilishi kerak. Bolaligingizni eslaganda uyaladigan, yuzingizni qaro qilib, taqdiringizni izdan chiqaradigan bo'lmasligi lozim. Siz asarni o'qib qanday ta'sirlangan bo'lsangiz, maktublaringiz bilan tanishib biz ham shunday ta'sirlandik! Quyida sizlardan kelgan eng mazmunli insholarni saralab, e'tiboringizga havola etyapmiz.

TAHRIRIYAT

O'zimni taftish qildim

Umr insonga bir marotaba beriladi. Shunday ekan, insonlar nega bir-birini tushunmaydi, hayotini mazmunli o'tkazmaydi? Nega ayrim ota-onalar farzandining ta'lim-tarbiyasiga, taqdiriga, kelajagiga befarq qaraydi? Nimaga odamlar jinoyat qiladi?

"Alvido, bolalik" qissasini o'qir ekanman, ushbu savollar miyamda aylanaverdi. Jinoyat ko'chasiga kirgan tengdoshlarimning taqdiri, qilmishi, o'zaro munosabati, kezi kelganda, o'zini tergashi, afsus-nadomatlaridan ta'sirlandim. To'g'ri yo'l qolib jaholat ko'chasiga kirgan, o'zining eng baxtli, beg'ubor damlarini xazon qilgan bolalarning o'g'irligi, kissavurlik yo'lini tutishiga ota-onalari ham aybdor emasmi, degan savol meni qiynadi.

Ona — muqaddas. Lekin hayotda shunday nomga dog' tushiradiganlar ham bor ekan. Qamariddinning taqdirida buni aniq ko'rdim... Mening onam ham yolg'iz. Ammo meni boqolmayman, deb Mehribonlik uyiga topshirmagan. Farzandim hech kimdan kam bo'lmasin, deb olis yurtlarda mehnat qilyapti. Onam uzoqda bo'lsa ham meni yaxshi ko'rishini, uning ishonchini oqlash uchun yaxshi o'qishim kerakligini bilaman. Obro'li joylarda ishlab ko'p pul topsam, onamni ishlatmayman. Yana bir qahramon — Asrorning hayoti, taqdiri meni o'ylantirdi (Menda unga o'xshash jihatlar yo'qmikan, deb o'ylab qoldim).

Bu qissani o'qish orqali o'zimga ko'plab savollar berdim. O'zimni taftish qila boshladim. Xatti-harakatlarim haqida o'ylab, tegishli xulosa chiqardim. Barcha sinfdoshlarim, mahalladagi o'rtoqlarimga bu asarni o'qishni tavsiya etaman. Ona tili fani o'qituvchimiz Dilshoda opaga, ushbu asarni o'qishni tavsiya qilgan "Ma'rifat" gazetasiga rahmat!

Muzaffar HAYITOV,
Termiz shahridagi
13-maktab o'quvchisi

Eng katta nohaqlik

Tohir Malikning "Alvido, bolalik" qissasidan qattiq ta'sirlandim. Negaki, go'dakligidanoq taqdirning achchiq sinovlari tufayli ko'plab qiyinchiliklarga duch kelgan bolalarning mehr-muhabbatga tashnaligi, afsuski, bu tashnalikning g'azab, nafrat, e'tiborsizlik bilan qondirilishi asarda shu qadar jonli tasvirlanganiki, hech bir kitobxonni ko'ziga yosh olishdan to'xtatib qololmaydi. Asar qahramonlarining taqdiriga achinasiz, ba'zilariga yordam berib, bag'ringizga bosishni, unga mehr ko'rsatib dalda bo'lishni xohlaysiz. Ba'zilaridan esa nafratlanib: "Sen ham odammisan, senda ham yurak bormi?!" degingiz keladi. Bu qissani o'qib qozoq mumtoz adabiyotining asoschilaridan Abay Qo'nonboyevning quyidagi so'zlari yodimga keldi: "Inson bolasini zamona parvarish qiladi. Kimda-kim yomon bo'lsa, ayb zamondoshlarida". Ha, haqiqatan ham, hech kim yomon bo'lib tug'ilmaydi, yomon nom olishni istamaydi. Bolani jamiyatdagi ayrim illatlar, atrof-muhit, o'ziga bo'lgan sovuq munosabat, beme'rlik jinoyat yo'lga boshlaydi. Xususan, Qamariddin ham bir paytlar o'qigisi, olim bo'lib, eng zo'r mashinalarda kerilib yurgisi kelganligini Asrorga aytadi. U o'g'irligi qilib, turli og'ir jinoyatlarga qo'l urgan bo'lsa ham yuragi egzulikka, yaxshilikka to'la. Buni biz kissavur o'rtoqlarining yosh bolalarga teginishiga yo'l qo'ymasligidan, Asrorga, otasi nogiron, onasi yo'q, bolalar uyidan qaytib kelgan Dilduzaga ko'rsatgan mehribonliklaridan ham bilishimiz mumkin. Qamariddin — irodali, yovuzlikdan nafratlanuvchi, nohaqliklarga jim qarab turolmaydigan oqko'ngil bola. Uning uchun eng katta nohaqlik — tirik yetimlik. Men Qamariddindan, nafaqat Qamariddin, balki butun boshli asardan irodali bo'lishni, kelajakka intilib yashashni, shodon bolaligimning qadriga yetishni o'rgandim. Eng muhimi esa, ota-onangning sen bilan yelkadosh bo'lib turishi nechog'lik baxt ekanligiga amin bo'ldim. Axir, baxtli bolalik aslida shu emasmi?!

Xolida MUSURMONOVA,
G'allaorol tumanidagi
87-IDUM o'quvchisi

Qamariddinga ham oson emas

"Alvido, bolalik" qissasini mutolaa qilganimda shuni anglab yetdimki, bu qissada yengiltak, bebosh, mas'uliyatsiz, egri yo'ldan borayotgan bolalarni to'g'ri yo'lga chorlash, oqni qoradan, qorani oqdan ajrata bilish g'oyasi ilgari surilgan ekan. Bu qissadagi Qamariddinga rahmim keldi. Chunki u ona mehriga, hidiga to'ymanan bola. Otasini tanimaydi ham. Hattoki tug'ilgan, kindik qoni to'kilgan joyni ham bilmaydi. Kichkina, go'dak payti onasining allalarini tinglab uyquga ketmagan, ona sutiga to'ymanan... Bu satrlar qalbimni titratdi. Ko'zlarimga yosh keldi. Go'yo asarda yashay boshladim. Qamariddinning dardlari bilan yashadim, u kulsa, quvondim, yig'laganda ko'zlarimga yosh keldi...

To'xtajon QURYOZOVA,
Xonqa tumanidagi
40-maktab o'quvchisi

Alvido... bolalik!

"Hozir qo'limga miltiq berib qo'yishsa-yu darvozadan otam bilan onam kirib kelishsa, shartta otardim. Ana undan keyin o'zimni otib yuborishsa, mayli. Yo'q avval sud bo'lishi kerak. Sudda gapirishim shart. "Bolasini tashlab ketgan ota-onaning jazosi shu", deyman. "Tirik yetimlarga miltiq beringlar" deyman. "Ana shundan keyin meni otib tashlasa ham mayli..." Asarning boshlanishida berilgan ushbu parchadan yuragim zirillab ketdi. Qanday qilib farzand o'z ota-onasini... bu ishni qilish u yoqda tursin, o'ylashning o'ziyoq dahshat! Asar bolalik nima ekanini bilmagan bolalarning boshdan kechirgan achchiq qismati haqida hikoya qiladi. Unda har bir qahramonni bosh qahramon deb o'ylaysiz. Har birining bir-biriga o'xshamagan va bir-biri bilan bog'langan qiyinchiliklarga to'la hayoti bor. Ayniqsa, Asror haqida ko'p o'yladim. U yaxshi, ko'ngli pok, dilkash va samimiy edi. Lekin, afsuski, so'nggi kunlarda qilgan xatosi uning boshiga yetdi. Asror tarbiyasi og'ir bolalar koloniyasiga tushgan holda o'z qilmishiga yarasha jazo o'tamoqda. Yana bir ta'sirli joyi: "Yozuvchining oldiga kelib kitobingiz kutubxonada bor ekan. Lekin hali o'qimagandim. Endi biz haqimizda felyeton yozasizmi?" deb gapni uzoqdan boshlaydi. Savollariga javob olgach, u o'zi haqida ismini o'zgartirgan holda kitob yozishni so'raydi. Yolg'izlik uni temir tirnoqlari bilan bog'adi. Yana bir qahramon Qamariddin — juda yomon o'g'ri va xudbin. Salim — yaxshi, lekin uyidagi muhtojlik uchun Qamariddinga qo'shilib boylarni tunaydi. Onasi Asrorning gapiga ishonib o'g'lim aeroportda yuk tashiyapti, deb o'ylaydi. Kitob ichidagi beshta yuztalikka ukalariga qishki kiyim olib beraman, odamlarning bolalari kabi kiyinib yurishsin, deydi ona sho'rlik. Eh, u pullar qayerdan kelganini bilganida edi, bolasini noto'g'ri yo'ldan qaytargan bo'lardi... Ammo endi hech. Agar onasi farzandining Qamariddin kabi yo'lini yo'qotgan bolalarga qo'shilib qolganini bilganida edi, asar yakuni boshqacha tugarmidi...

Go'zal TUGALOVA,
G'allaorol tumanidagi
Yoshlar markazi o'quvchisi

Ozgina mehr ko'rganda edi...

Qamariddin kabi yoshlarni hayotimizda ko'plab uchratish mumkin. Lekin ularni butunlay vijondsiz deymayman. Ota-onasining ozgina mehr-muhabbati bo'lganda edi, bu bola hayotda to'g'ri yo'l topib ketardi. Tal'atning fikriga qo'shilaman. Shunday yurtlar borki, qonli urush ketmoqda. Tirik qolish dargumon. Ammo shunday ajoyib yurtda yashab turib noshukrlik qilayotganlarga nima yetishmaydi o'zi? Odam o'ldirishadi, o'g'rilik qilishadi.

Hayotda halol insonlar ham bor. Men mayor Soliyev timsolida ko'rdim. Mirtillayevning o'limi ko'p narsani o'zgartirib yubordi. Arzimagan pulni deb Asror va Salimning o'limi, Qamariddinning qamalishi... Ammo men Salimning ukalarini, do'stini o'ylab shu ishni

qilayotganini, Qamariddinni esa o'zi erishmagan baxtga Asrorning erishishini xohlayotganini ko'rdim...

Yaxshimi, yomonmi, ota bari-bir ota, ona baribir ona emasmi? Axir Asror ham otasini ota bo'lganligi uchun ham hurmat qilardi. Qamariddinning esa yonida turgan onasidan ham nafratlanishi uni yetim qilganidan emasmi? Yetimlik uni shu ko'yga soldi. Bu yerda uning aybi nima edi? Lekin u ham Mirtillayevning bolalarini yetim qildi. Ularning aybi nima? Bilim olib kelajakda kasb egallash faqat boylarning bolalarigagina nasib etmagan. To'g'likka sho'xlik qilib otasining davlatida o'ynab qolishadi-yu, bir kun kelib xor-zor bo'lganlarida yonida do'stlari qolmaydi. O'qigan xor bo'lmaydi. Asror va uning

do'stlarining hayoti boshqacha bo'lishi mumkin edi. Har yomonning bir yaxshisi bor. Bu hayotda hango'ylar ham bor. Adolat va yovuzlik kurashi bizni tark etmagan. Asrorda bor bilim klmardadir yo'q, buni Qamar isbotladi. Taqdirga nima bitsa shuni ko'rar ekanmiz. Asror onasi uchun yashashi kerak edi. Endi ona bechora nima qiladi? Qanday yashaydi?

Xatolarni tuzatishga har doim ham imkon bo'lavermaydi. Men hayotning shunchalar achchiq haqiqatlarini Asrorning hayotidan bilib oldim. Insonga hayot bir marotaba berilar ekan, yaxshilik, savob ishlar qilib o'tish hammaga ham nasib qilsin.

Muxlisa TOSHPOLATOVA,
Jizzax shahridagi
23-maktab o'quvchisi

Xatlarni Charos YOQUBOVA saraladi.

Axmatov Yashin Ravshanovichning 14.00.06 — Kardiologiya ixtisosligi bo'yicha «Dilatatsion kardiomiopatiyaning turli shakllarida uchraydigan o'ng qorincha yetishmovchiligidan klinik-funksional va biokimyoviy xususiyatlari» mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.26.04.2018.Tib.64.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 2-iyul kuni soat 11:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100052, Toshkent shahri, Mirzo Ulug'bek tumani, Osiyo ko'chasi, 4-uy.

Tel/faks: (71) 234-16-67; e-mail: info@cardiocenter.uz

Irisov Djamsid Baxodirovichning 14.00.06 — Kardiologiya ixtisosligi bo'yicha «CYP2C9 va VKORC1 genlarining polimorfizmlari va ularning o'zbek millatiga mansub bo'lgan, bo'lmachalar fibrillatsiyasi mavjud bemorlarda varfarin samaradorligiga ta'siri» mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.26.04.2018.Tib.64.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 2-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100052, Toshkent shahri, Mirzo Ulug'bek tumani, Osiyo ko'chasi, 4-uy.

Tel/faks: (71) 234-16-67; e-mail: info@cardiocenter.uz

Maxmudov Akbar Abduraximovichning 08.00.07 — Moliya, pul muomalasi va kredit ixtisosligi bo'yicha «Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish» mavzusidagi (iqtisodiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti va O'zbekiston Respublikasi bank-moliya akademiyasi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.I.16.03 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 27-iyun kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100003, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49-uy.

Tel/faks: (71) 239-28-72, 239-43-51; e-mail: tdiu@tdiu.uz

Davronov Shuhratjon Zuxurovichning 08.00.07 — Moliya, pul muomalasi va kredit ixtisosligi bo'yicha «O'zbekistonda davlat pensiya ta'minoti tizimini takomillashtirish» mavzusidagi (iqtisodiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti va O'zbekiston Respublikasi bank-moliya akademiyasi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.I.16.03 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 27-iyun kuni soat 16:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100003, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49-uy.

Tel/faks: (71) 239-28-72, 239-43-51; e-mail: tdiu@tdiu.uz

Lapasov Sayfiddin Sanakulovichning 06.01.06 — Savzavotchilik ixtisosligi bo'yicha «Kechki muddatda oqboosh karam (Brassica capitata L.) nav namunalari tashlash, ekish muddatlari va sxemasini aniqlash» mavzusidagi (qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat agrar universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Q/x.13.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 2-iyul kuni soat 9:30 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100140, Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

ToshDAUning ma'muriy binosi, 1-qavat, anjumanlar zali.

Tel/faks: (71) 260-48-00, 260-38-60; e-mail: tuag-info@edu.uz

Shamsiyev Ravshan Azamatovichning 14.00.21 — Stomatologiya ixtisosligi bo'yicha «Lab va tanglayning tug'ma kemtiklari bo'lgan bolalar kompleks reabilitatsiyasida kariyes profilaktikasi» mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat stomatologiya instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.28.12.2017.Tib.59.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 2-iyul soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Yashnobod tumani, Maxtumquli ko'chasi,

103-uy. Tel/faks: (71) 230-20-73; e-mail: info@tsdi.uz

Alimardonov Zoxid Shukurillayevichning 13.00.01 — Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha «Oliy harbiy ta'lim muassasalarida bo'lajak ofitserlarning kasbiy kompetentligini takomillashtirish» mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Samarqand davlat universiteti huzuridagi PhD.28.03.2018.Ped.02.05 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 5-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 140104, Samarqand shahri, Universitet xiyoboni, 15-uy.

Tel/faks: (66) 239-12-29, 239-17-14; e-mail: samdu_ped_kengash@umail.uz

Boltayev Murodbek Allayorovichning 06.01.06 — Savzavotchilik ixtisosligi bo'yicha «Takorriy ekish muddatlarida brokkoli karamini yetishtirish texnologiyasining asosiy elementlari» mavzusidagi (qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat agrar universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Q/x.13.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 2-iyul kuni soat 11:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100140, Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

ToshDAUning ma'muriy binosi, 1-qavat, anjumanlar zali.

Tel/faks: (71) 260-48-00, 260-38-60; e-mail: tuag-info@edu.uz

Boltayev Otabek Tashmuxammadovichning 05.05.02 — Elektrotexnika. Elektr energiya stansiyalari, tizimlari. Elektrotexnika majmualar va qurilmalar» ixtisosligi bo'yicha «Qo'zg'aluvchan elektromagnit ekranli va tarqoq parametrlil magnit zanjirlari va qurilmalarni tadqiq etish» mavzusidagi (texnika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat texnika universiteti va «Ilmiy-texnika markazi» mas'uliyati cheklangan jamiyati huzuridagi DSc.27.06.2017.T.03.03 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 5-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Tel/faks: (71) 227-10-32; e-mail: tstu_info@tdtu.uz

Mamadaliyeva Xafizaxon Xoldarovnaning 08.00.10 — Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti ixtisosligi bo'yicha «O'zbekistonda oila rivojlanishining ijtimoiy-demografik xususiyatlari» mavzusidagi (iqtisodiyot fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.28.12.2017.I.16.02 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 4-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100003, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49-uy.

Tel/faks: (71) 239-28-72, 239-43-51; e-mail: tdiu@tdiu.uz

Javliyev Sirojiddin Suyunovichning 02.00.07 — Kompozitsion, lok-bo'yoq va rezina materiallari kimyosi va texnologiyasi. 05.02.01 — Mashinasozlikda materialshunoslik. Quymachilik. Metallarga termik va bosim ostida islov berish. Qora, rangli va noyob metallar metallurgiyasi (materialshunoslik va metallurgiya yo'nalishlari) ixtisosliklari bo'yicha «Vibrodempflirlovchi kompozitsion polimer materiallarning samarali tarkibini va ular asosida qoplamalarni olish texnologiyasini ishlab chiqish» mavzusidagi (texnika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti «Fan va taraqqiyot» davlat unitar korxonasi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.K/T.03.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 29-iyun kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174, Toshkent shahri, Mirzo G'olib ko'chasi, 7-«A» uy.

«Fan va taraqqiyot» DUK binosi, 2-qavat, anjumanlar zali.

Tel/faks: (71) 246-39-28, 227-12-73; e-mail: gupft@inbox.uz

Abdullayeva Muslima Axadovnaning 14.00.36 — Allergologiya va immunologiya ixtisosliklari bo'yicha «Nospetsifik aortaaartriti bor bemorlarda davo natijasidagi endotelial disfunktsiya va immunologik ko'rsatkichlar» mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Immunologiya va inson genomikasi instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.30.08.2018.Tib.50.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 5-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100060, Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 74-uy.

Tel/faks: (71) 233-08-55; e-mail: immunologiya@qip.ru

Xalq bankining Olmazor filiali 24/7 elektron ofislarini joriy etish uchun qurilish ishlarini amalga oshirish bo'yicha quruvchi tashkilotlar o'rtasida tanlov e'lon qiladi.

1. Tanlov komissiyasi ishchi organi manzili va telefon raqami: Aksiyadorlik tijorat Xalq banki Toshkent shahar filiali. 100024, Toshkent shahri, Shota Rustaveli ko'chasi, 9-uy. Telefon: (71) 202-50-51.

2. Tanlov o'tkazilish shartlari bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlarni maxsus axborot portali www.xarid.uz saytidan (lot: 9049692), shuningdek, dushanba — juma kunlari soat 9:00 dan 18:00 ga qadar yuqorida ko'rsatilgan manzil va telefonlar orqali olish mumkin.

3. Tijorat takliflari 2019-yil 29-iyun kuni soat 12:00 ga qadar qabul qilinadi. Tijorat taklifida tanlov o'tkazish shartlarida belgilangan barcha hujjatlar bo'lishi lozim.

AT Xalq banki Toshkent shahar Olmazor filiali.

Toshkent shahri, Yashnobod tumanidagi 151-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi tomonidan 2016-yilda Krasnova Viktoriya Andreyevna nomiga berilgan 55-raqam bilan ro'yxatga olingan UN № 7686244 raqamli SHAHODATNOMA yo'qolganligi sababli
BEKOR QILINADI.

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti jamoasi O'zbek tili va adabiyoti fakulteti dekan o'rinbosari Komiljon Do'sanovga otasi

Xalilla DO'SANOVning

vafoti munosabati bilan ta'ziya bildiradi.

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti va Kasaba uyushmasi jamoasi tarix fanlari nomzodi, dotsent, «Xalqlar do'stligi» ordeni sohibi, mehnat faxriysi, ustoz

Muxtor SHAPSANOVning

vafoti munosabati bilan marhumning oila a'zolari va yaqinlariga ta'ziya bildiradi.

Gurung

Mir Alisher bilan Sulton Husayn

Bundan bir necha yuz yil avval Erondami, Turondami, xullas, bir musulmon yurtiga bir zot podsho bo'libdi. Uning oti Sulton Husayn ekan. O'zi ilmi, o'qigan, oq-qorani tanigan, ulug' kishilar avlodidan ekan. Uning bir vaziri bor ekan, u ham o'qigan, oq-qorani tanigan, podsho bilan bir madrasada o'qigan ekan. Uning oti Mir Alisher ekan. Vaziri podsho, podshoni vazir yaxshi ko'rar ekan, lekin podshoning ulamopulamo, qozi-pozilari, xullas, boshqa amaldorlari bularning o'rtasidagi yaxshilikni ko'rolmas ekanlar.

Mir Alisherni podshoning yonidan yo'q qilib yuborishning chorasini axtarib, oxiri ulamo, qozi, muftilar uni bir quduq ichiga tashlabdilar. Sulton Husayn bo'lsa, bundan xabari yo'q ekan, lekin Mir Alisher yo'qligi uchun bir narsasi yo'qolgan kishidek:

**G'am bilan, qayg'u bilan
So'ldi bahorim gullari,** —
deb har kuni bir bayt she'r aytib yurar ekan.

Sulton Husaynning bu she'rlarini shu elatda bir cho'pon eshitib, yodlab olibdi-da, bo'lsa-bo'lmasa, duch kelgan yerda aytib yura beribdi. Kunlardan bir kun cho'pon bir qumlikka borib, quduqning bo'yida shunday:

**G'am bilan, qayg'u bilan
So'ldi bahorim gullari,** —
debdi.

Quduqning ichida holsizlanib yotgan Mir Alisher she'ring Sulton Husaynniki ekanligini darrov bilibdi. Shunda quduqning ichidan ovoz beribdi:

**Do'stini choha solibdur,
Sayramas bulbullari,**

Shu vaqt cho'pon darrov quduqqa qarab, ichidagi Mir Alisher ekanligini bilib, uni tortib olmoqchi bo'libdi. Mir Alisher aytibdi:

— Meni shu yerda qoldiraver. O'zing podshoning dargohiga bor, agar podsho yana:

**G'am bilan, qayg'u bilan
So'ldi bahorim gullari,** —
deb she'r o'qisa, sen:

**Do'stini choha solibdur,
Sayramas bulbullari,** —
deb ayt.

Agar podsho: "Sen buni qayerdan bilding?" — deb so'rasa, sen suyunchisini olib, mening bu yerda yotganimni bildir, — debdi.

Cho'pon shu zamon Mir Alisherining so'zlarini ko'ngliga yod olib, Sulton Husayn dargohiga borib, sekin qarasa, Sulton Husayn:

**G'am bilan, qayg'u bilan
So'ldi bahorim gullari,** —
deb o'tirganmish. Shunda cho'pon:
**Do'stini choha solibdur,
Sayramas bulbullari,** —
debdi.

Sulton Husayn darrov cho'ponni yoniga yaqin chaqirib:

— Sen bu so'zni qayerdan bilding? — deb so'rabdi.

Cho'pon aytibdi:
— Bu so'zni o'rganish uchun qanchadan-qancha molimdan ayrildim, bu bir sohibqironning g'azali.

Sulton Husayn:
— Ayt, ayt, uning qayerda borligini ayt, sevintirganing uchun bir jom oltin, — debdi. Shunda cho'pon aytibdi:

— Bir yaxshi kishining bahosi bo'lmaydi, agar senga kerakli kishi bo'lsa, uning boshiga hasrat solganlarni jazoga loyiq ko'rmas kerak.

— Sulton Husayn darrov ulamo, vazir va mullalarini yig'ib, har qaysisiga qirg qamchi urdirib, Alisherni taxtiravonga solib keltirishni buyuribdi. Shunday qilib Mir Alisher bilan podsho yana topishibdi. Bechora cho'pon esa mamnun bo'lib, u ham yashay beribdi. Shuning uchun ham aytar emishlar:

**Yomonlik ravo etma,
o'zingga jabr-u sitam,
Yaxshilik birla har ish
ko'nglingni etar hotam.**

Qozi

O'tgan zamonda bir er-xotin bo'lgan ekan. Ular juda ahil yashar ekan, uylarida qo'y-echkilari va tovuqlari ko'p ekan. Zo'rg'orlari but, o'zlariga to'q yashashar ekan.

Nima bo'libdi-yu er-xotin arzimagan narsaga janjallashib qolishibdi. Keyin ular ajrashmoqchi bo'lishibdi va qozining yoniga borib, bo'lgan voqeani aytib berishibdi.

Shunda qozi:

— Uyinglarda nimalaringiz bor? — deb so'rabdi.

— Uyimizda mol-pol, gilam-pilam, qo'y-po'y, echki-pechki, tovuq-movuq kabi narsalarimiz bor, — deb javob beribdi eri.

Shunday qilib, uydagi bor narsalarni shu yo'sinda aytib chiqibdi.

Qozi:

— Boravering, men hozir boraman, — debdi. U kishi endi uyiga yetib kelgan ekan, qozi ham kirib kelibdi va narsalarni ajrim qila boshlabdi, birma-bir nomini aytib: mol xotiningizga, pol sizga, uy xotiningizga, puy sizga, gilam xotiningizga, pilam sizga qabilida hamma narsalarning yarmini xotiniga, ularning aksini eriga taqsimlabdi. U kishiga faqat keyingi narsalar tegibdi. Shunda u kishi:

— Narsalarning hammasini teng qilib bo'lishingiz kerak edi-ku, — debdi.

Qozi:

— O'zingiz aytgan narsalarning hammasini teng o'rtasidan bo'ldim, — debdi. U kishi aytgan gaplariga pushaymon bo'lib, indamay qolaveribdi.

Nasihahat

Qozoqlarning bir-biriga dushman bo'lishining, birining tilagini ikkinchisi tilamasligining, rost so'zi kam, mansabparast, yalqov bo'lishining sababi nimada? Bunga dunyoda o'tgan barcha donishmandlar shunday javob qiladi: har qanday yalqov kishi qo'rqqoq va g'ayratsiz bo'ladi; har qanday g'ayratsiz, qo'rqqoq kishi maqtanchoq bo'ladi; har qanday maqtanchoq, qo'rqqoq kishi aqlsiz, nodon bo'ladi; har qanday aqlsiz, nodon kishi orsiz bo'ladi; har qanday orsiz kishi yalqov, kishi oldida tilamchi, ochko'z, suqtoy bo'ladi; bunday hunarsiz kishilar hech qachon birovga do'st bo'lmaydi.

Bu xislatlarning hammasi to'rt oyoqli molni ko'paytirishdan boshqa narsa xayoliga kelmaydigan kishilardan chiqadi. Agar inson ekin-tekin, ilm-hunar, savdo ishlari bilan shug'ullansa, bunday yomon xislatlar unga dorimagan bo'lur edi. Mol-dunyoning ketiga tushgan har qanday odam molim ko'p bo'lsa, o'zimmiki ham, bolalarimmiki ham oshib-toshib yotsa, deb o'ylaydi. Bordi-yu, moli ko'paysa, unga qarol yollab, o'zi go'shtga to'yib, qimzigga qonib, uqhur bedovni qoziqqa bog'lab qo'yib, jononlar bilan aysh-ishrat qilishni o'ylaydi...

Agar qishlovi torlik qilsa, ariza bitib, tanish-bilish qilib, boyligi orqasidan birovlarining qishlovini sotib olsa, bir iloj qilib eplab olsa, tortib olsa... Qishlovidan ayrilgan odam esa, birovning eshigiga borib yollansa yoki omadi kelmagani uchun eldan bosh olib ko'chib ketsa — mana, qozoqlarning o'ylagan fikri-zikri shunday.

Shunday fikrdagi odamlar bir-biri bilan do'st bo'lish to'g'risida o'ylaydimi hech? Qashshoq qancha ko'p bo'lsa, mehnat haqi shuncha kam bo'ladi, moldan ayrilganlar qancha ko'paysa, qishlovlar shuncha ko'p bo'lib qoladi, deb men uni, u bo'lsa meni, kafangado bo'lsa ekan, deb bir-birimizga ichimizdan dushmanlik qilamiz. Sal o'tmay, bu dushmanligimiz ichimizdan sirtimizga chiqadi: oshkor yovlashamiz, taraf-taraf bo'lib urush, janjal chiqaramiz. Mana shunday olishuvlarda obro'im baland, qo'lim uzun bo'lsin, deb mansab, bo'lislik, biylik talashamiz.

Shundan keyin birorta odam bolasi bundayroq, chekkaroq joyga chiqib, mehnat qilib mol topayin, demaydi, ekin-tikin, savdo-sotiq ishlari bilan shug'ullanmaydi. Shunday qilib, ular taraf-taraf bo'lib yurganlarning bugun bittasiga, erta ikkinchisiga galma-galdan o'zlarini o'zlariga sotib yuradi. O'g'rilariga tiyim yo'q. Agar el tinch bo'lsa, o'g'rilar ham tiyib qo'yadigan odam chiqardi. El-u yurt ikki taraf bo'lganidan keyin ularga kim: "Men sening tarafingni olaman!" deb ont ichib va'da bersa, bular ham shu tomonga suyanib, o'g'irlik ishlari burungisidan ham bir necha hissa oshirib davom ettiradi.

Ba'zilar eldagi eng yaxshi odamlar ustidan: "Zo'rlik qildi, moli-jonimimiz taladi", deb tuhmat qilib, soxta hujjat yig'ib, arizalar yog'dira boshlaydi. Nihoyat, jinoiy ish qo'zg'aladi. Bechoralarni tergovga chaqirish boshlanadi. Bu yaxshi odamlarning nomzodlari saylovdan o'tib ketmasligi va haligi yolg'on-yashiq yudirmalar asosli bo'lishi uchun bunday paytlarda ko'maganni ko'rdim, deydingan guvohlar oldindan tayyorlab qo'yilgan bo'ladi. Agar ayblangan odam o'z boshini qutqarmoqchi bo'lib, yomonlarga yalinib-yolvoradigan bo'lsa, odamgarchiligi yo'qoladi; agar bordi-yu yalinmasa — u holda sudlangan hisoblanib, hech qanday xizmatga olinmay, butun umri xavf-xatarda o'tadi. Xo'sh, endi, bo'lis bo'lib saylanganlaridan keyin esa, o'zi shu mansabga

ABAY

shumlik, harom niyat bilan erishgani uchun to'g'ri niyatli kishilarning tarafini oladi deysizmi? Yo'q, albatta, o'zi kabi shum, harom niyatli kishilarni qadrlaydi. Chunki bunday kishilarni do'st bo'lsa, foydasi tegadi, qasd qilsa, qo'lidan zararli ishlar ham keladi, deb o'ylaydi.

Shu kunlarda qozoqlar o'rtasida: "Ishi bilan emas, kishisi bilan ulug'" degan maqol paydo bo'ldi. Buning ma'nosi shuki: qilgan ishing tuzuk bo'lsa emas, suyangani kishing tuzuk bo'lsa — murod-maqsadingga yetasan, demakdir. Odatda, bo'lis uch yilda bir marta saylanadi. Saylangan odamning birinchi yili odamlarning: "Seni o'zimiz saylamaganimdik?" degan ta'na-tazyiqlari bilan o'tadi. Ikkinchi yili o'miga saylanadigan nomzod bilan olishuv boshlanadi. Uchinchi yili esa saylovlar yaqinlashib qolgach, qayta saylanishning iloji bo'lmasmikan, degan tashvish bilan o'tadi. Xo'sh, endi nimasi qoldi? Qozoqlarning yildan yilga mana shunday buzquchilikka berilib, ahvoli og'irlashib borayotganini ko'rib, men o'zimcha shunday qarorga keldim:

Xalqning bo'lislikka saylanadigan odami eng kamida falon darajada o'rischa ilmi bor odam bo'lsin. Bordi-yu, bunday kishilar oralarida yo'q bo'lsa yoki bor bo'lsa ham saylanmasa, u holda bo'lis yo'yezd boshlig'i yo harbiy gubernator tomonidan tayinlanadigan bo'lsa — chamasi xalq uchun mana shuni foydaliroq bo'larmidi deymen-da. Buning sababi, birinchidan, bu mansabparast qozoq yoshlarining ilm-urfon o'rganishi uchun ham foydaliroq bo'lardi, ikkinchidan esa, tayinlangan bo'lislar xalqqa emas, ulug'larga tobe bo'lgan bo'lur edi.

Shunday qilinsa, uning tergovlarini, so'roqlarini hisobga olmaganda, yolg'ondakam ariza beruvchilar ozayibgina qolmay, balki yo'qolar ham edi. Yana har bir bo'lisda starshinalar, biylar saylanishi — xalq uchun turgan-bitgani zarar ekanini tajribada ko'rib-bilib turibmiz. Bundan tashqari, umuman bu "biylik qilish" degan gap bizning qozoqlar orasida saylangan har bir kishining qo'lidan kelavermaydi. Buning uchun biy bo'lib saylanadigan kishilar qadimgi "Qosimxonning siyqa siyosati"ni, "Esimxonning eski yo'li"ni va Tavkaxonning Kulpepa boshidagi kengashlarida ta'sis etilgan "Yetti qonuni"ni bilmog'i kerak. Bilish bilan birga, u qonunlarning qaysi biri zamonlar taqozosiga ko'ra eskirib qolganligi va qaysi birini hozirgi zamon nuqtayi nazari bilan o'zgartirish mumkin ekanligini biladigan — shunga fahm-farosati yetadigan kishilar bo'lishi kerak. Ammo bunday kishilar hozircha bizda yo'q.

Qadimda qozoqlar hayotini yaxshi bilgan odamlar: "Xon ko'p bo'lsa, yov ko'p bo'ladi, biy ko'p bo'lsa, dov ko'p bo'ladi", degan ekan. Buning ma'nosi shundayki, agar biylar toq bo'lmay just bo'lsa, bir-biri bilan dovlashib umri o'tadi, demakdir. Bunday qilib biylarni ko'paytirguncha, har bir bo'lisdan faqat uchtdan biy saylangani ma'qul. Bular, albatta, qo'lidan ish keladigan ilmi kishilar bo'lishi kerak. Bundan tashqari, ularni "muncha yilgacha" deb saylamasdan, mudom saylashlari, biylikdan tushgudek bo'lsa ham — yomonligi elga oshkora bo'lgandan keyingina tushadigan, bo'lmasa, biy bo'lib ishlayveradigan qilib saylashlari kerak... Nihoyat, dovlashuvchi shaxslar bu biylardan ikkitasini tanlab olib, uchinchisini xolis qilib saylashsa, agar bunga ham ko'nmasa, boyagi uch biydan bittasini tanlab yoki chek tashlash yo'li bilan saylab olib, arz-dodlarini shunga aytsa, ehtimol, janjalli ishlari oson bitgan bo'lur edi.

"OLTINXO'R" ZAMBURUG'LAR

G'arbiy Avstraliyadagi yirik Boddington koni atrofidan noodatiy organizmlar — oltin bilan oziqlanadigan zamburug'lar topildi, deb yozdi "TravelAsk".

Tadqiqotchilarni hayron qoldirgan jihat shundaki, oltin inert metall bo'lib, tirik organizmlar undan oziqlanmaydi. Tekshiruv jarayonida "Fusarium oxysporum TA pink1" deb nomlanuvchi bu turdagi zamburug' oltinsiz ham yashashi mumkinligi, biroq bu holatda u oltin eritmasini iste'mol qiladigan zamburug'larga nisbatan rivojlanishdan ortda qolishi aniqlandi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, oltin mavjud bo'lgan maxsus hududda o'stirilgan zamburug'lar ikki, oltinsiz muhitdagilari esa 9 kunda o'sishni boshlagan.

Ma'lum bo'lishicha, zamburug'lar oltinni vorod pereoksidi yordamida o'zlashtirib oladi va o'z to'qimasida to'playdi. Bunday yo'l bilan to'yingan zamburug'lar o'ziga xos nurlanish hosil qiladi. Ushbu jarayonning biologik ahamiyati hanuzgacha olimlar uchun jumboqligicha qolmoqda. Ammo shuni aniqlik, zamburug'lar oltinga butunlay qaram bo'lmagan holda, uni faqat o'z ehtiyojlari uchun o'zlashtiradi. Demak, ushbu noodatiy organizmlar tarkibida oltin bo'lmagan eritmalsiz ham yashay oladi.

Geologlar oltin iste'mol qiluvchi va o'zlashtiruvchi bunday zamburug'lar geologik qidiruv ishlarida asqotishi mumkin, degan fikrda.

YERNING 4K FORMATDAGI TASVIRI

Misrning masofadan turib zondlovchi "EgyptSat — A" sun'iy yo'ldoshi ilk bor Yer sayyorasini o'ta yuqori tiniqlikdagi 4K formatda videotasvirga olishga muvaffaq bo'ldi. Bu haqida videotizimni ishlab chiqqan Britaniyaning "Sen" kompaniyasi xabar qildi.

Sun'iy yo'ldosh "RKK energiya" tomonidan ishlab chiqarilgan bo'lib, uning boriga joylashtirilgan "Sen" uskunasini 4K formatidagi videooqimlarni orbitadan turib uzatish tizimini

muvaffaqiyatli namoyish etdi. Bu kosmik apparatdan turib birinchi bor 4K formatida video uzatish tizimi hisoblanadi, deyiladi xabarda.

Ma'lumotlarga ko'ra, tizimga o'rnatilgan oltita videokamera va kompyuter mavjud kameralarni boshqarish va ular olgan tasvirlarni qayta ishlash vazifasini bajaradi. Muvaffaqiyatli tasvirga olingan videotasvir kompaniya saytiga joylashtirildi. Unda O'rta Yer dengizi va Qizil dengizni ko'rish mumkin.

Eslatib o'tamiz, hozir "EgyptSat — A" sun'iy yo'ldoshi ustida yozgi sinov ishlari olib borilyapti. Shundan so'ng u Misr tomon yo'naltiriladi.

Iroda TOSHMATOVA hamda Dilshoda MANAYEVA tayyorladi.

Salomatlik saboqlari

Foydali vitamin va minerallar

Kundalik taomnomamizni vitaminlarga boy, foydali mahsulotlar bilan to'ldirish kerakligi haqida ko'p gapiriladi. Aynan qaysi vitamin va minerallar qaysi mahsulotda mavjudligini, afsuski, ko'pchiligimiz bilmaymiz. Quyida shunday foydali mahsulotlarning ba'zilar haqida tushuncha berib o'tishga harakat qilamiz.

Rux mikroelementi xotirani yaxshilaydi, diqqatni jamlashga yordam beradi. U dengiz balig'i, un mahsulotlari, qo'zoqli o'simliklarda (mosh, no'xat, loviya) bo'ladi. Rux organizmga juda yaxshi singuvchan.

Bor yetishmasligida miyaning faolligi susayadi. Bu element olma, nok, uzum tarkibida bo'ladi.

Kalsiy asab tizimining me'yorida ishlashi uchun zarur. U asosan sut mahsulotlarida, shuningdek, apelsin, bargak o'rikda bo'ladi.

Magniy kalsiy kabi asab impulsi uchun mas'ul. U araxis, banan, yog'sizlantirilgan sut, ungan bug'doyda bo'ladi.

Temir eslash va diqqatni to'plash uchun zarur. Yog'siz go'sht, olma, quruq mevalar, loviya, ko'k sabzavotlarda ko'p uchraydi.

B1 vitamini asab hujayralaridan xotiraga salbiy ta'sir etuvchi kimyoviy zararli unsurlarning chiqarib tashlanishida qatnashadi. Ushbu vitamin bug'doy kepagi va maysasida, yong'oq, bo'tqa, yog'siz go'sht va kallapocha, tegirmonda tortilgan un nonida bo'ladi.

Salomatligiga befarq bo'lmagan inson ushbu mahsulotlarni doimiy taomnomasiga kiritadi, o'zi va oila a'zolari sog'lig'ini himoyalaydi.

Hilola TURDIQULOVA,
2-Respublika tibbiyot kolleji o'qituvchisi

"Maktablar ligasi" da o'quvchilarimiz g'olib

Poytaxtimizda yoshlarni sportga jalb qilish maqsadida yangi tashkil etilgan "Maktablar ligasi" loyihasi doirasida sport musobaqalari o'tkazildi.

Yanvar oyidan start olgan mazkur musobaqa to'rt bosqichda, ya'ni maktab, sektor, tuman va shahar miqyosida tashkil etildi. Maktabimiz o'quvchilarining musobaqaning shahar bosqichida mini futbol bo'yicha

g'oliblikni qo'lga kiritishi jamoamizni behad quvontirdi.

Ahamiyatli jihat shundaki, "Maktablar ligasi" musobaqasida maktab o'quvchilari basketbol, voleybol, gandbol va mini futbol bo'yicha faol ishtirok etishdi. Hattoki ta'til kunlari ham sport bilan shug'ullanib, jismonan chiniqishdi. Asosiysi, o'g'il bolalarimiz g'olib bo'lishgach, mehnatlari o'z mevasini berganidan mamnun bo'ldilar.

Bir so'z bilan aytganda, "Maktablar ligasi" sport musobaqalari yoshlarning jamoaviy o'yinlarga bo'lgan qiziqishlarini oshirib, ular orasidan iqtidorlilarini saralab olishda muhim omil bo'ldi.

Malika MAQSUDBEKOVA,
Yunusobod tumanidagi
9-IDUM direktori

Beshta muhim tashabbus — amalda

Prezidentimiz ilgari surgan 5 ta muhim tashabbus bo'yicha Toshkent kimyo-tekhnologiya institutida turli tadbirlar o'tkazilmoqda.

Yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratish maqsadida institut talabalarining O'zbekiston kikkboxing federatsiyasi a'zosi Abdulaziz Abduljalilov va kikkboxing bo'yicha Osiyo chempioni Otabek Hamzaliyev, qo'l jangi bo'yicha sport ustasi Eldor Shomaqsudov va qo'l jangi bo'yicha Osiyo chempioni Farrux Baratov bilan uchrashuvi o'tkazildi.

Uchrashuv davomida sportchilar erishgan yutuqlari haqida yoshlarga so'zlab berdilar. Bundan tashqari, institutda kitobxonlikni keng targ'ib qilish bo'yicha ham tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. Yaqinda Yozuvchilar uyushmasi a'zolari — yozuvchi Shoyim Bo'tayev va shoira Adiba Umirova bilan ham ijodiy uchrashuv bo'lib o'tdi.

Ijodkorlar talabalar o'rtasida kitobxonlik qanchalik zarur ekanligi va bugungi kunda kitob o'qish katta-yu kichikning shoriga aylanishi zarurligini aytib o'tdilar.

Tadbir so'ngida mehmonlarga esdalik sovg'alari topshirildi.

Xayrulla TO'XTABOYEV,
TKTI matbuot xizmati rahbari

Maktabda voleybol to'garagi

Zangiota tumanidagi 33-maktabda o'qituvchilarning ishdan bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish maqsadida voleybol to'garagi tashkil etildi. To'garakka maktabning barcha pedagoglari jalb etilgan bo'lib, ular jamoalarga bo'lingan holda o'zaro do'stona bellashuvlar o'tkazmoqda. Mashg'ulotlar ish-tirokchilarga yuqori kayfiyat ulashib, ularning sog'lig'i mustahkamlanishiga xizmat qilayotir.

Farida AXBORALIYEVA,
shu maktab o'qituvchisi

A'lochilar uchun munosib rag'bat

Mamlakatimizdagi ta'lim muassasalarida iqtidorli bitiruvchilarni oltin va kumush medallar bilan taqdirlash marosimlari bo'lib o'tmoqda. Jumladan, Qoraqalpog'iston Respublikasi (161 nafar o'quvchi oltin, 161 nafar o'quvchi kumush medal), Qashqadaryo (206 nafar o'quvchi oltin, 283 nafar o'quvchi kumush), Samarqand (78 nafar o'quvchi oltin va 63 nafar o'quvchi kumush medal), Buxoro (144 nafar o'quvchi oltin va 151 nafar o'quvchi kumush medal), Farg'ona (139 nafar o'quvchi oltin, 126 nafar o'quvchi kumush) viloyatlarida bitiruvchilarga a'lo darajadagi diplom va attestatlar tantanali topshirildi.

Poytaxtimizdagi Yoshlar ijod saroyida ham "Jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo'shamiz!" mavzusida tadbir o'tkazilib, Toshkent shahridagi maktablarning 11-sinfini a'lo baholarga bitirgan bilimdon va faol o'quvchilar taqdirlandi.

Tadbirda Prezidentimiz tashabbusi bilan ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar e'tirof etilib, maktablarda 11

yillik majburiy ta'lim tizimi qayta yo'lga qo'yilgani, eng bilimli, iqtidorli o'quvchilarni oltin va kumush medallar bilan taqdirlash joriy etilgani yoshlar o'rtasida bilim olishga motivatsiyani oshirgani ta'kidlandi.

Joriy o'quv yili Toshkent shahridagi 303 ta umumta'lim maktabining 11-sinfini 14 098 nafar yigit-qiz muvaffaqiyat-

li tugatib, mustaqil hayotga yo'llanma oldi. Bitiruvchilarning 202 nafari oltin va 106 nafari kumush medalga sazovor bo'ldi. Ularga oltin va kumush medallar, shuningdek, Toshkent shahar hokimligining esdalik sovg'alari tantanali ravishda topshirildi.

— Hech ikkilanmay aytish mumkinki, ertangi kun egalari bo'lgan yosh avlodning ma'naviy va jismoniy kamoloti uchun qayg'urish, ularning zamon talablariga mos bilim olishi, kasb-hunar o'rganishi, qobiliyat va iqtidorini namoyon qilishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish yurtimizda davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan, — deydi Toshkent shahar Xalq ta'limi bosh boshqarmasi boshlig'i o'rinbosari Dilduza Islomova. — Bu bejiz emas. Chunki ayni shu yoshlar oz fursat o'tib, katta avlodga munosib voris bo'ladi. Demakki, ularning qay darajada bilimli bo'lishi ertangi kunimizning qanday bo'lishini belgilab beradi.

Tadbirda Xalq ta'limi vaziri o'rinbosari D.Kenjaye, Toshkent shahar hokimi o'rinbosari E.Shukurov, Toshkent shahar xalq ta'limi bosh boshqarmasi boshlig'i A.Mamajonov va hamkor tashkilotlar vakillari ishtirok etdi.

Shoira BOYMURODOVA

V.GRANKIN va O'za suratlari.

Marifat

TA'SIS ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi,
O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi,
O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari
kasaba uyushmasi Respublika kengashi.

Bosh muharrir: Husan NISHONOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Indeks: 149, 150. V-3529. Tiraj 15468.
Hajmi 4 bosma tabaq. Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

TELEFONLAR:

qabulxona — (71) 233-50-55;
kotibiyat — (71) 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
(71) 233-42-92 (faks), (71) 236-54-17.

ISSN 2010-6416

"Marifat" dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirish shart.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqiriz
qilinmaydi va mul-
kiga qaytarilmaydi.

Gazeta haftaning chorshanba va shanba kunlari chiqadi.

MANZILIMIZ:

100083, Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.
Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar: Malohat Toshova, Faxriddin Rahimov.
Navbatchi muharrir: Shoira Boymurodova.
Navbatchi: Faxriddin Rahimov.

"O'zbekiston" nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

O'za yakuni — 00.45 Topshirildi — 03.00

1 2 3 4 5 6